

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 6. oktober 2022
Sagsnummer: 2022-135

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed samlenotat for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022.

Rasmus Prehn

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 4. oktober 2022
FVM 211

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen og om ændring af forordning (EU) 2022/109, for så vidt angår visse fiskerimuligheder i andre farvande
- Politisk enighed
KOM (2022) 415
Side 2

2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2022/109 om fastsættelse for 2022 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande for så vidt angår makrel
- Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde
KOM-dokument foreligger ikke
Side 15

3. Forberedelse af årsmøde i Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT) den 14.-21. november 2022
- Udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke
Side 18

4. Markedssituationen for landbrugsvarer
- Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke
Side 21

5. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
- Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter
KOM-dokument foreligger ikke
Side 28

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 17.-18. oktober 2022

1. **Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen og om ændring af forordning (EU) 2022/109, for så vidt angår visse fiskerimuligheder i andre farvande KOM (2022) 415**

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen omfatter fastsættelse af fiskerimuligheder for de kommercielt vigtigste bestande i Østersøen i form af TAC¹/kvoter² for 2023. Kommissionens forslag indeholder forslag til TAC/kvoter for i alt ti bestande. Forslaget indebærer uændrede TAC/kvoter for fem bestande, reduktion i tre bestande og stigning for to bestande. Forslag til lukkeperioder i torskens gydeperioder er uændret i forhold 2022 i både den vestlige og østlige del af Østersøen. I den vestlige Østersø vil der i ICES underområde 22 og 23 være lukket for fiskeri med alle typer redskaber fra den 15. januar til 31. marts, og i underområde 24 fra 15. maj til 15. august. I den østlige Østersø i ICES underområde 25 og 26 vil der være lukket for fiskeri med alle typer redskaber fra den 1. maj til 31. august. Der vil dog være visse begrænsede undtagelser til at kunne fiske i lukkeperioderne, særligt for fartøjer under 12 meter. Lyst- og fritidsfiskere må, som i 2022, højst tage én torsk med i land pr. dag i den vestlige Østersø. Der vil være forbud mod rekreativt fiskeri i lukkeperioden fra den 15. januar til den 31. marts. Ifølge forslaget vil der som udgangspunkt være forbud mod rekreativt fiskeri efter laks, herunder også forbud mod "catch and release" (genudsætning af fangster), dog må hver rekreativ fisker bringe én fedtfinneklippet laks i land pr. dag. Forslaget skønnes at have negative erhvervsøkonomiske konsekvenser for fiskere berørt af de foreslåede kvotereduktioner. Forslaget skønnes at have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022 med henblik på politisk enighed.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2022) 415 af 23. august 2022 fremsendt forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen og om ændring af forordning (EU) 2022/109, for så vidt angår visse fiskerimuligheder i andre farvande. Forslaget er oversendt til Rådet den 31. august 2022 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022 med henblik på politisk enighed.

¹ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

² Kvote er den andel, som EU har af en mængde delt med andre lande eller et udtryk for den andel, en medlemsstat har af den samlede EU mængde.

Formål og indhold

Formålet med Kommissionens forslag om fastsættelse af fiskerimuligheder for 2023 for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen er at fastsætte fangstbegrænsninger for EU-fiskeriet med henblik på at sikre et bæredygtigt fiskeri på såvel kort som på langt sigt i overensstemmelse med målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY). Forslaget bygger på den videnskabelige rådgivning om fiskerimuligheder i Østersøen udarbejdet af Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning om en flerårig forvaltningsplan for torsk, sild og brisling i Østersøen, forordning (EU) 2016/1139.

Af Kommissionens meddelelse om høring om fiskerimuligheder for 2023 – KOM (2022) 253 fremgår det bl.a., at Kommissionen vil basere sine forslag på ICES' videnskabelige fangstrådgivning. Kommissionens forslag vil sigte på at fastholde/reducere fiskeridødeligheden i overensstemmelse med MSY-tilgangen. Kommissionen vil foreslå at anvende enten MSY-værdien eller det MSY-interval, som ICES har angivet, forudsat at de flerårige planer åbner mulighed for denne fleksibilitet, når der foreligger MSY-rådgivning. Det fremgår også, at et andet mål vil være at genopbygge målbestande, for hvilke ICES anbefaler, at der ikke tages fangster, med afhjælpende foranstaltninger i henhold til de flerårige planer.

For bestande, hvor der ikke foreligger en fuld analytisk rådgivning, vil fiskerimulighederne blive foreslået på baggrund af den foreliggende videnskabelige rådgivning og uden at tilsidesætte behovet for bevarelse af bestandene. For bestande, hvor der er utilstrækkelig viden om bestandenes tilstand, anvendes metoden for databegrænsede bestande.

EU/Rusland

EU og Rusland indgik den 10.-12. juli 2006 en aftale om samarbejde på fiskeriområdet og om bevarelse af de levende marine ressourcer i Østersøen. EU og Rusland har ikke opnået enighed om fælles forvaltning for de fælles bestande, hvilket betyder, at EU's rådighedsmængder for bestande fælles med Rusland (brisling, torsk, sild og laks) også for 2023 vil blive fastsat som autonome kvoter. Kommissionen har, hvor det er relevant, i forslaget til fiskerimuligheder, reduceret for de teoretiske russiske andele.

Fiskerimuligheder

ICES fremlagde sin rådgivning den 31. maj 2022 for bestandene i Østersøen, dog med undtagelse for rådgivningen for sild i den vestlige del af Østersøen (ICES underområde 22-24), som blev fremlagt den 30. juni 2022.

ICES giver sin rådgivning for torsk for henholdsvis den vestlige og den østlige torskebestand, og ikke for de to forvaltningsområder i Østersøen, idet øst-torsk forekommer i et forholdsvis stort omfang i den vestlige Østersø.

For den vestlige Østersø (ICES underområde 22-24) er Kommissionens forslag til kvoten for torsk samt supplerede foranstaltninger uændret i forhold til 2022. Kvoten til det kommercielle fiskeri efter torsk er uændret 489 tons, som kun må fiskes som bifangst. Kommissionen henviser til, at ICES i år har nedjusteret gydebiomassen for bestanden, mens der har været en mindre stigning i rekrutteringen. Endvidere har det ikke været muligt for ICES at tilvejebringe tilstrækkelige data om fiskeridødelighed. Med de usikkerheder om bestanden har Kommissionen fundet det hensigtsmæssigt at vælge en forsigtig tilgang for kvotefastsættelse, som ligger under F_{MSY}^3 værdien, som angivet af ICES.

Lukkeperioden, hvor der er forbud mod at fiske med alle typer redskaber, er ligeledes uændret og vil gælde fra den 15. januar til den 31. marts 2023 i ICES underområde 22 og 23. I lukkeperioden vil det

³ Den fiskeridødelighed, der indebærer at man kan opnå maksimalt bæredygtigt udbytte.

være tilladt for fartøjer under 12 meter at fiske med passive redskaber på dybder indtil 20 meter, ligesom det vil være tilladt at gennemføre fiskeri til videnskabelige formål.

I ICES underområde 24 (den østligste del af den vestlige Østersø nærmest Bornholm) vil lukkeperioden gælde fra den 15. maj til den 15. august 2023. Fartøjer under 12 meter må i lukkeperioden fiske med passive redskaber på dybder indtil 20 meter ud til seks sømil målt fra basislinjen. Det vil fortsat være tilladt at fiske efter pelagiske bestande til direkte konsum på vanddybder under 40 meter, når der fiskes med redskaber med en maskestørrelse på højst 45 mm. Fiskeri til videnskabelige formål kan ligeledes gennemføres i lukkeperioden.

For det rekreative fiskeri efter torsk i den vestlige Østersø (ICES underområde 22-24) foreslår Kommissionen at opretholde en begrænsning i form af en "bag limit" på et styk torsk (antallet var i 2021 på fem styk og i 2022 et styk), som hver rekreativ fisker må bringe i land pr. dag. Rekreativt fiskeri i ICES underområde 24 må alene finde sted ud til seks sømil målt fra basislinjen. I perioden fra 15. januar til 31. marts vil der, som i 2022, være et total forbud mod rekreativt fiskeri efter torsk i hele den vestlige Østersø.

Kvoten for torsk i den østlige Østersø (ICES underområde 25-32) opretholdes uændret på 595 tons i 2023 og vil udelukkende kunne fiskes som bifangst. Direkte fiskeri på denne bestand har ikke været tilladt siden juli 2019. Kommissionen bemærker, at de seneste års supplerende tiltag som begrænsning af fiskeriet til udelukkende at være bifangst kombineret med afhjælpende foranstaltninger i form af lukning af gydeområder ikke har resulteret i en vækst i gydebiomassen.

Kommissionen foreslår at opretholde lukkeperioden i den østlige Østersø uændret fra 1. maj til 31. august 2023, kombineret med undtagelser for mindre fartøjer under 12 meter, som under visse betingelser må fiske i lukkeperioden. Der vil hele året være mulighed for direkte fiskeri til videnskabelige formål. Det vil også fortsat være tilladt at fiske efter pelagiske bestande til direkte konsum, når der fiskes på vanddybder under 50 meter, og der anvendes redskaber med en maskestørrelse på højst 45 mm. I lighed med sidste år indeholder Kommissions forslag et forbud mod rekreativt fiskeri efter torsk i ICES underområde 25 og 26.

Kommissionens forslag til kvote for sild i den vestlige Østersø (ICES underområde 22-24) er uændret en kvote på 788 tons, som alene må fiskes som bifangst. Det vil dog være tilladt at gennemføre videnskabeligt fiskeri i området, og mindre fartøjer under 12 meter vil kunne fiske direkte på bestanden med passive redskaber. Kommissionen henviser til ICES rådgivningen om, at der ikke umiddelbart er udsigt til at bestanden vil vokse sig større i de kommende år.

Kommissionen foreslår en stigning i kvoten for central-sild (ICES underområde 25-27, 28.2, 29 og 32) på 14 pct., svarende til en kvote på 61.051 tons. Som baggrund for den begrænsede stigning i forhold til rådgivningen fra ICES anfører Kommissionen med henvisning til en forsigtighedstilgang, at gydebiomassen for bestanden ligger under MSY -niveauet, fiskeridødeligheden er over F_{MSY} og tilvæksten meget lav, baseret på én stor årgang fra 2019, som der har været usikkerhed i vurderingen af.

Kommissionen foreslår en reduktion i kvoten for brisling i Østersøen (ICES underområde 22-32) på 20 pct. svarende til en kvote på 201.554 tons. Ifølge ICES vil en kvote fastsat på F_{MSY} punktværdien indebære en reduktion på 11 pct. Kommissionen anfører, at der ved fastsættelse af denne kvote skal tages hensyn til, at brisling fanges i blandet fiskeri med sild, og at brisling er fødegrundlag for torsk.

Kvoten for rødspætte i Østersøen (ICES underområde 22-32) stiger med 25 pct. til en kvote på 11.313 tons, som er lavere end ICES rådgivningen. Kommissionen begrundes sit forslag med, at der bør tages

hensyn til samspillet mellem fiskearterne og fremhæver specifikt, at torsk er en uundgåelig bifangst i fiskeriet efter rødspætte. Dertil kommer en begrænset anvendelse af mere selektive redskaber i fiskeriet efter rødspætte, hvilket ifølge Kommissionen medfører relativt store bifangster af torsk.

Rådgivningen fra ICES om fiskerimuligheder for laks i ICES underområde 22-31 er uændret. På den baggrund foreslår Kommissionen uændrede fiskerimuligheder i 2023 på 63.811 styk. Der vil være forbud mod et direkte fiskeri efter laks på åbent hav, mens der må fiskes direkte på bestanden i kystnære områder i den botniske bugt og ved Åland. I det rekreative fiskeri må der dagligt tages et styk fedtfinneklippet laks med i land, hvorefter fiskeriet skal stoppe. Hvis der fanges vildlaks, skal de smides ud med det samme, men fiskeriet kan fortsætte indtil der fanges en fedtfinneklippet laks, hvorefter fiskeriet skal stoppe. Kommissionen betegner fangsten af vildlaks som en utilsigtet fangst. Der er i Kommissionens forslag forbud mod "catch and release", hvilket betyder, at det er ulovligt for fiskere at fange fisk blot for at smide dem ud igen.

For fiskeri efter havørred i Østersøen ønsker Kommissionen i 2023 at opretholde forbuddet mod fiskeri efter havørred i hele Østersøen uden for fire sømil målt fra basislinjen. Endvidere må bifangst af havørred højst udgøre tre procent af den samlede fangst af laks og havørred.

Landingsforpligtelsen for fiskerier i Østersøen har været fuldt indfaset siden 1. januar 2017.

ICES rådgivningen for 2023 er baseret på principperne i den flerårige forvaltningsplan for torsk, sild og brisling i Østersøen, som blandt andet indeholder bestemmelser om intervaller for værdier for målet for fiskeridødelighed (F_{MSY}) samt om værdier for gydebiomasse (SSB) for de relevante arter. Værdierne er bestemmende for fastsættelse af fiskerimuligheder. Dog anvender ICES ikke planen for sild i vestlig Østersø, fordi Norge, som har andel i fiskeriet på denne bestand i Skagerrak, ikke har godkendt planen.

Nedenfor er angivet en samlet oversigt over Kommissionens forslag til fiskerimuligheder for 2023 for de vigtigste bestande for Danmark sammenlignet med kvoten for 2022.

Art (Område)	Rådgivning fra ICES for 2023	TAC 2022 i tons (laks i styk)	Kommissionens forslag 2023 i tons (laks i styk) samt ændring i forhold til 2022	Dansk andel af EU TAC (pct.)
Sild i den vestlige Østersø (22-24)	<u>Anbefalingen på baggrund af MSY er en nul-fangst.</u> Dette er tilfældet for femte år i træk. Rekruttering i 2020-21 er den laveste siden tidsseriens start i 1991. Gydebiomassen i 2022 er under grænseværdien, B_{lim}^4 . Fiskeridødeligheden i 2021 er historisk lav og under F_{MSY} . Beregninger viser, at selv med nul-TAC i 2023 og 2024 vil bestanden ikke kunne bringes over B_{lim} i 2025.	788 (kun bifangst)	788 (kun til bifangst - uændret)	14 pct.

⁴ B_{lim} : Grænseværdi for en bestands gydebiomasse – en nedre værdi. Inden for den biologiske rådgivning findes der grænseværdier, der betyder, at der skal tages særlige tiltag for at genopbygge bestanden.

Art (Område)	Rådgivning fra ICES for 2023	TAC 2022 i tons (laks i styk)	Kommissionens forslag 2023 i tons (laks i styk) samt ændring i forhold til 2022	Dansk andel af EU TAC (pct.)
	Bestanden deles traditionelt mellem Skagerrak/Kattegat og område 22-24 med 50 pct. til hvert af de to områder.			
Sild i den centrale Østersø (25-27, 28.2, 29 og 32)	<u>Anbefalingen på baggrund af den flerårige forvaltningsplan er en fangst mellem 70.130–95.643 tons inkl. andelen til Rusland.</u> Et fiskeri på F_{MSY} vil give en kvote på 84.140 tons til EU. Gydebiomassen er steget lidt, men ligger under MSY-niveau ($B_{trigger}^5$). Stigningen skyldes hovedsageligt en opjustering af 2019-årgangen, som er den seneste store årgang. Fiskeridødeligheden ligger over F_{MSY} .	53.653	61.051 (+ 14 pct.)	2,2 pct.
Torsk i den østlige Østersø (25-32)	<u>Anbefalingen på baggrund af forsigtighedsprincippet er for fjerde år i træk en nul-fangst på både det kommercielle og det rekreative fiskeri.</u> Bestanden er fortsat under grænseværdien for bestanden (B_{lim}). Gydebiomassen har været faldende siden 2015. Rekrutteringen er igen i år historisk lav. ICES vurderer, at et nul-fiskeri ikke kan bringe bestanden over B_{lim} på 108.036 tons i 2024. Den naturlige dødelighed øges fortsat og er væsentlig højere end fiskeridødeligheden, som i 2021 blev vurderet til 0,02.	595 (kun til bifangst)	595 (kun til bifangst – uændret)	22,9 pct.
Torsk i den vestlige Østersø (22-24)	<u>Anbefalingen på baggrund af MSY-tilgangen er samlet 943 tons på vestbestanden til kommercielle og rekreative fangster.</u> Bestanden er fortsat betydelig under grænseværdien for bestanden (B_{lim}). Lille fremgang i rekrutteringen i forhold	489 (kun som bifangst i område 24)	489 (kun til bifangst – uændret)	43,6 pct.

⁵ $B_{trigger}$: Referencepunkt for en bestands gydebiomasse, hvor der kan fiskes på MSY-niveau.

Art (Område)	Rådgivning fra ICES for 2023	TAC 2022 i tons (laks i styk)	Kommissionens forslag 2023 i tons (laks i styk) samt ændring i forhold til 2022	Dansk andel af EU TAC (pct.)
	til 2021, men fortsat lav. Det er antaget, at fiskeridødeligheden er uændret, men det noteres samtidig, at der er stor usikkerhed og risici knyttet til MSY-rådgivningen for bestanden, særligt ukendte dødelighedsfaktorer.			
Rødspætte (22-32)	<u>Anbefalingen på baggrund af MSY-tilgangen for område 21-23 og for område 24-32 er en fangst i Østersøen på 13.315 tons.</u> Bestanden i område 24-32 er blevet videnskabeligt vurderet i 2022 og efterfølgende opklassificeret fra en databegrænset bestand til en bestand med MSY-rådgivning. Begge bestande er robuste med stigende rekruttering. Fiskeridødeligheden i område 21-23 er under F_{MSY} og lavest i en lang tidsserie i område 24-32.	9.050	11.313 (+ 25 pct.)	71,6 pct.
Laks (22-31) (styk)	<u>Anbefalingen på baggrund af MSY-tilgangen er nul-fangst for både kommercielt og rekreativt fiskeri på åbent hav, hvor de forskellige bestande blander sig.</u> Rådgivningen er uændret i forhold til sidste år. Hvis der implementeres områdebaseret midlertidig forvaltning begrænset til kystfiskeri i Åland og Den Botniske Bugt vil fangst på maksimalt 75.000 styk laks kunne være muligt. Rådgivningen skal sikre, at der ikke fanges laks i havet fra floder med dårlig bestandsstatus.	63.811 (kun bifangst)	63.811 (kun bifangst - uændret)	20,7 pct.
Brisling (22-32)	<u>Anbefalingen på baggrund af den flerårige forvaltningsplan er en fangst mellem 183.749 og 317.905 inkl. andelen til Rusland.</u> En kvote på F_{MSY} niveau vil give en kvote til EU på 224.114 tons. Gydebiomas-	251.943	201.554 (- 20 pct.)	9,8 pct.

Art (Område)	Rådgivning fra ICES for 2023	TAC 2022 i tons (laks i styk)	Kommissionens forslag 2023 i tons (laks i styk) samt ændring i forhold til 2022	Dansk andel af EU TAC (pct.)
	sen ligger over MSY-niveauet. Rekrutteringen i 2021 er vurderet til at ligge lidt under middel, mens den i 2019 og 2020 var over middel. Fiskeridødeligheden ligger over F_{MSY} .			

Andre elementer

Forslaget indeholder endvidere regler for "år-til-år fleksibilitet". Det fremgår heraf, at de hidtidige regler om år-til-år fleksibilitet jf. Rådets forordning (EF) 847/96 kun anvendes, når medlemsstaterne ikke anvender den mulighed for år-til-år fleksibilitet, som fremgår af grundforordningen (EU) 1380/2013. Kommissionen lægger op til, at medlemsstaterne bør forpligte sig til ikke at anvende grundforordningens mulighed for år-til-år fleksibilitet i 2023 for torsk i både den vestlige og den østlige del, sild i den vestlige del af Østersøen samt laks i lyset af bestandssituationen. Sidstnævnte forordning indeholder tillige bestemmelser om "artsfleksibilitet", som gør det muligt at afskrive fangster på en målarart med op til 9 pct. af kvoten for målararten, når ikke-målararten er inden for sikre biologiske grænser.

For sperling i Nordsøen og Skagerrak er der endnu ikke indsat forslag til TAC. ICES rådgivning offentliggøres den 7. oktober 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022. TAC'en fastsættes for perioden 1. november 2022 til 31. oktober 2023. Det bemærkes, at bestanden er delt med Storbritannien, og hovedparten af sperling fiskes i britiske farvande.

Det forventes, at Grønland på grundlag af EU's fiskeripartnerskabsaftale mellem Grønland og EU vil fremlægge tilbud til EU om fiskeri efter lodde i grønlandske farvande, når kyststaterne har fastsat den foreløbige TAC for den kommende sæson 2022-23 startende 15. oktober 2022.

Der vil eventuelt kunne blive inkluderet andre elementer i forslaget også, herunder eventuelt en ændring af TAC for sydlig kulmule.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har ikke konsekvenser for EU's budget. Forslaget vurderes ikke have statsfinansielle konsekvenser.

Ifølge Kommissionen indebærer forslaget samlet set en reduktion i fiskerimuligheder på 15,6 pct. i forhold til sidste år. Dette svarer til en samlet mængde på 402.000 tons, som kan fiskes i 2023. Visse kvoter forbliver på samme lave niveau som i 2022, og enkelte kvoter stiger. Det skal bemærkes, at kvoterne for 2022 i forvejen var reduceret betydeligt i forhold til 2021, hvor den danske torskekvote blandt andet var 88 pct. lavere end året før.

For Danmark vil de foreslåede kvoterreduktioner for 2023 alene berøre fiskeriet efter brisling, og denne reduktion vil have negative økonomiske konsekvenser for de berørte fiskere.

De økonomiske konsekvenser vil afhænge af kvoteudnyttelsen for de enkelte bestande.

Konsekvenserne for bruttoindtjeningen vil også afhænge af blandt andet udviklingen i afsætningspriserne samt omkostninger, herunder brændstof og af fiskerimønstre. Fiskerimulighedernes størrelse har selv sagt også afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser for forarbejdningsindustrien og de øvrige følgerhverv og lokalsamfundene.

Forslaget skønnes at have en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da forslaget tager højde for bestandssituationen for de berørte bestande.

Høring

§ 5-udvalget (fiskeri) og § 7-udvalget (rekreativt fiskeri, ferskvandsfiskeri og fiskepleje), samt repræsentanter fra turbådene og trollingfiskeriet er blevet hørt:

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) understregede den alvorlige situation, som fiskerne i Østersøen stod i. DFPO mente, at det ikke kun var den foreslåede reduktion af brislingekvoten, der ville få økonomiske konsekvenser. De ekstremt lave kvoter for andet år i træk ville have en voldsom mere effekt på fiskeriet, end hvis det kun havde været reduktion i et enkelt år. DFPO konkluderede, at den kumulerede effekt sandsynligvis ville blive, at adskillige fiskere måtte opgive at fortsætte, hvilket ville give afledte konsekvenser for langt mere end selve fiskeriaktiviteten. DFPO mente, at gennemførelsen af forslaget ikke ville have en positiv effekt for beskyttelsesniveauet. Kommissionens forslag lagde op til reduktioner, som ikke var anbefalet af ICES, så det samlede fiskeri fra EU ville være op mod 80.000 tons mindre, end det som ICES vurderede. En lav torskekvote ville i denne sammenhæng få konsekvenser for fiskeriet, da det var en meget vigtig art, der styrede fiskeriet på alle andre arter. Med henvisning til krisen i fødevarereproduktionen fandt DFPO det uansvarligt ikke at udnytte de muligheder, som er lige for, og som videnskabeligt vurderes at være bæredygtige. DFPO fandt det alvorligt, at Kommissionen foreslog at sætte kvoten under den biologiske anbefaling med henvisning til, at rådgivningen var usikker. Et stop for fiskeriet havde konsekvenser, som var langt større end konsekvenserne af, at en kvote blev sat en smule højere. DFPO fandt yderligere, at reglen om at torsk kun må tages som bifangst var overflødig. Fiskerne bestemte ikke, hvad der skulle ind i nettet, hvorfor der med stor sandsynlighed ville komme større mængder torsk end tilladt på et enkelt slæb, da torsk ikke var en sjælden art. DFPO understregede, at det der betød noget var, hvor mange fisk der fanges, og ikke om de fanges som bifangst eller i et målrettet fiskeri. Det burde i stedet være fiskerens eget valg, så længe fangsten var inden for den kvote, der var tildelt fartøjet.

DFPO var ikke positive over for hverken ICES rådgivningen eller Kommissionens efterfølgende forslag for fiskerimuligheder i Østersøen. For torsk i den vestlige Østersø anbefalede DFPO en kvote på 3.111 tons og en kvote på 3.553 tons torsk i den østlige Østersø. DFPO var meget uforstående over for, at fiskere fortsat ikke måtte anvende redskaber, som var anbefalet af BALTIFISH og anerkendt af STECF, som værende mere selektive i fiskeriet efter torsk end de nuværende redskaber. Med hensyn til lukkeperioder, anførte DFPO, at det ikke er nogen biologisk begrundelse for at opretholde en lukkeperiode i

område 24 i den vestlige Østersø. I tilknytning til lukkeperioder anførte, DFPO, at 20 meter dybdegrænsen, der gælder for mindre garnfartøjers fiskerier, ikke dur. DFPO så også gerne, at også garnfartøjer over 12 meter kan få undtagelse til at fiske i lukkeperioden, da disse fiskere også skal overleve. For rødspætte støttede DFPO Kommissionens forslag. DFPO understregede dog, at det var nødvendigt, at de restriktioner, der følger af et ønske om at beskytte torsken, f.eks. beslutningen om kun at tillade torsk som bifangst samt de lukkede områder, ændres. Hvis ikke reglerne blev lempet, ville en forhøjelse af kvoten ikke give en bedre økonomi for fiskerne. DFPO efterlyste bedre monitorering af fritidsfiskeriets fangster af ikke mindst torsk. For sild i den vestlige Østersø påpegede DFPO, at der findes en forvaltningsplan for sildefiskeriet i Østersøen, hvorfor DFPO anbefalede en kvote på 9.696 tons. For sild i den centrale Østersø støttede DFPO Kommissionens forslag, men bemærkede dog, at kvoten sidste år var reduceret med 36 pct. Hvad angik brisling, mente DFPO, at der var brug for et system, hvor kvoterne ikke hoppede op og ned hvert år. Det krævede enten en mere stabil biologisk vurdering eller en mere fleksibel anvendelse af rådgivningen. For laks var DFPO undrende over for, at en helt ny strategi for regulering af fiskeriet de facto havde udelukket en række fiskere fra deres traditionelle fiskeri. Ændringen havde gjort, at man havde flyttet fiskeriet fra et segment (erhvervsfiskeriet) til et segment, hvor kun få lystfiskere nød godt af det. DFPO så gerne en diskussion af et mere fleksibelt scenarie for regulering af fiskeriet i de lande, der har et traditionelt laksefiskeri.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) henviste generelt til anbefalingerne til kvoter fra Det Rådgivende Råd for Østersøen (BSAC). For brisling var DPPO generelt ikke tilhænger af, at en bestand forvaltes under hensyn til en anden, og at bestandene rangordnes. DPPO mente, at det brød med principper i den relative stabilitet, da medlemsstater med store mængder af torsk tilgodeses i forhold til medlemsstater, som havde kvoter på brisling. DPPO henviste til, at det ville være en problematisk logik at følge, hvis det blev videreført til andre bestande. DPPO gjorde opmærksom på, at der allerede i rådgivningen for brisling var taget højde for, at brisling var føde for torsk, da det var indregnet i den naturlige dødelighed. DPPO noterede sig, at Kommissionen anlægger en økosystem baseret tilgang ved fastsættelse af kvoten for brisling, men ikke for andre bestande. Hvad angik sild i den vestlige Østersø, var det DPPO's opfattelse i dialogen med Kommissionen, at Kommissionen havde den vildfarelse, at rådgivningen for sild var baseret på den flerårige forvaltningsplan og ikke ICES standard MSY tilgang. DPPO anbefalede, at den flerårige forvaltningsplan var udgangspunkt for kvotefastsættelse i Østersøen og anbefalede videre, at Danmark gik i dialog med Kommissionen om emnet. Yderligere anbefalede DPPO en forespørgsel til ICES om, at den fremadrettede rådgivning for sild i vestlig Østersø baseres på forvaltningsplanen, selvom Norge ikke havde godkendt denne. DPPO gjorde opmærksom på, at bestanden af sild i den vestlige Østersø var steget i 2022, hvorfor rekrutteringen forventes at være forbedret. DPPO anbefalede en kvote på cirka 7.000 tons, hvilket ville resultere i en stigning på cirka 10 pct. i bestandsstørrelsen. Slutteligt ønsker DPPO, at der blev sat en pause på de mange tiltag, som blev sat i værk forrige år med f.eks. flytningen af fiskeriet fra 3a, så resultaterne kunne nå at vise sig, før yderligere tiltag indføres. DPPO efterlyste en videnskabelig model, som kan lægges til grund for en genopretningsplan for bestanden. DPPO fandt det i øvrigt besynderligt, at Kommissionen i en situation med fødevareremangel vælger at sætte flere kvoter under FMSY og dermed afskærer sig fra en højere fødevarerproduktion.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producent Organisation (FSK-PO) mente, at hvad angik fangstmulighederne for torsk i den vestlige Østersø, kunne det forekomme besynderligt, at Kommissionen ikke fulgte ICES-rådgivningen. I et område og på et fiskeri, hvor meget i forvejen var under pres, kunne små ændringer have stor betydning. FSK-PO mente derfor, at ICES anbefalingen, som minimum, skulle følges. Ligeledes fandt FSK-PO det heller ikke nødvendigt at forbyde år-til-år fleksibilitet på samme kvote, når fangstmængderne var så lave, som de var. FSK-PO forstod, at det var nødvendigt at fjerne muligheden for fleksibilitet, da kvoten næsten gik 90 pct. ned, men så ingen grund til, at forbuddet fortsat var

gældende. I relation til lukkeperioder nævnte FSK-PO, at det kunne overvejes at tillade garnfarttøjer op til f.eks. 17 meter at fiske i lukkeperioden.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) hilste overordnet forslaget fra Kommissionen velkommen. Det virkede til, at Kommissionen tog den alvorlige situation i Østersøen alvorligt. DN henviste særligt til, at Kommissionens forslag tog højde for samspillet mellem bestande og deres funktion i økosystemet og de fiskeriforvaltningsmæssige udfordringer, som f.eks. fejlrapportering af brisling. DN mente dog, at Kommissionens udspil manglede tiltag for at sikre, at uønskede fangster ikke udsendes ulovligt. Derfor mente DN, at en bifangstkvote skulle være betinget af, at der indførtes fuldt dokumenteret fiskeri med elektronisk monitorering med blandt andet kamera. Generelt mente DN, at man fra dansk side burde udvide elektronisk monitorering med kamera til alle demersale trawlere, som fisker i Østersøen, og man burde fra dansk side opfordre alle medlemslande til at gøre det samme. Ifølge DN burde der fra dansk side arbejdes for, at fangstkvoterne blev lagt på eller under de niveauer, som Kommissionen foreslog. Derudover foreslog DN at udpege flere sammenhængende trawlfri områder for at beskytte fiskenes vigtige levesteder, som f.eks. gydeområder, og sætte turbo på omlægning til mere skånsomme redskaber. DN henviste til regeringens plan om at indføre et trawlfri område i Bælthavet, som DN hilste velkommen, men beklagede, at den endnu ikke var udmøntet. Konkret var det DNS klare anbefaling, at et trawlfrit område imidlertid burde dække hele ICES-område 22.

For vestlig sild anbefalede DN, at Danmark bakkede op om Kommissionens forslag om at opretholde lukningen af det målrettede fiskeri. Ligeledes anbefalede DN at justere kvoten for sild i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat for at minimere bifangst af den vestlige sildebestand, da sild fra den vestlige Østersø vandrede mod disse farvande. Hvad angik sild i den centrale del af Østersøen hilste DN Kommissionens forsigtigheds-tilgang med en kvote som svarer til $F_{MSY_{lower}}$ værdien velkommen. DN anbefalede, at der indførtes øget kontrol for at reducere de kendte problemer med fejlrapportering i det blandede sild/brisling fiskeri. For torsk i den østlige del af Østersøen støttede DN Kommissionens forslag om at bevare de afhjælpende foranstaltninger med lukkeperioder og fortsat lukke et målrettet fiskeri. DN så med bekymring på det fortsat høje ulovlige udsmid af torsk. Derfor anbefalede DN, at tildelingen af bifangstkvoter skulle betinges af, at fartøjerne brugte de mest selektive redskaber og accepterede en øget kontrol af fangsten. Derudover anbefalede DN, at der blev udpeget trawlfri områder i den østlige Østersø for at beskytte vigtige levesteder for fisk. DN hilste det velkommen, at Kommissionen foreslog lukning af et målrettet kommercielt fiskeri på torsk i den vestlige del af Østersøen. DN anbefalede, at rekreativt fiskeri efter torsk i den vestlige del af Østersøen skulle lukkes. DN bemærkede, at de nuværende regler om én torsk pr. person pr. dag ikke var mulige at kontrollere. Derfor burde alt målrettet fiskeri lukkes. DN anbefalede at udvide lukkeperioden for alle former for fiskeri til at dække den periode, hvor torsken samlede sig – konkret i område 22-23 fra 1. januar til 31. marts og i område 24 fra 1. april til 31. august. DN mente, at der burde indføres adgangskrav for redskaber i områderne 22-24, som kun tillod, at der anvendes redskaber med den mindste bifangst af torsk. Ligeledes burde der indføres redskabsrestriktioner for det rekreative fiskeri med garn for at undgå bifangst af torsk. For brisling hilste DN Kommissionens forslag velkommen, da forslaget tog hensyn til samspillet mellem arter for at hjælpe genopretningen af torskebestanden. DN anbefalede, at man fulgte ICES anbefaling fra 2019 om en forvaltningsplan for brisling fiskeriet. DN støttede Kommissionens forslag i forhold til rødspætte. DN anbefalede, at der blev indført trawlfri restriktioner eller krav om mere selektive redskaber i område 24-26 for at mindske bifangsten af torsk. For ål opfordrede DN til, at man fra dansk side støttede EU-lukningen af alt ålefiskeri (både det rekreative og kommercielle på alle livsstadier). Et forbud burde ifølge DN følges op af større indsatser for at sikre ålens vandringsveje i vandløb og floder. DN opfordrede regeringen til at indføre et straks forbud mod import af glasål.

Marine Ingredients Denmark (MID) støttede bemærkningerne fra Danmarks Fiskeriforening Producentorganisation om kvotefastsættelsen. MID understregede, at ikke alle bestande havde det dårligt.

Den videnskabelige rådgivning burde følges. MID henviste til, at Østersøen var af stigende betydning for fiskemelsfabrikkerne. Derfor var det vigtigt, at der blev kæmpet for de fiskerimuligheder, der var. Store dele af de pelagiske arter, der blev fanget i Østersøen, gik til den danske forarbejdningsindustri.

Danmarks Sportsfiskerforbund anerkendte den pressede situation for torskebestanden i den østlige del af Østersøen. Yderligere kunne Danmarks Sportsfiskerforbund støtte en mere restriktiv tilgang i forhold til den vestlige bestand af torsk grundet bestandssituationen. Danmarks Sportsfiskerforbund støttede forslaget om en bifangstkvote på 489 tons torsk i den vestlige Østersø til det kommercielle fiskeri i 2023 med henvisning til den alvorlige situation. Denne kvote kunne opretholde fiskeriet efter andre arter – primært rødspætte. Danmarks Sportsfiskerforbund opfordrede til, at der arbejdes på at indføre et formelt krav om, at der kun kunne anvendes redskaber, der minimerer bifangsten af torsk. Danmarks Sportsfiskerforbund støttede lukkeperioden i den vestlige Østersø fra 15. januar 2023 til 31. marts 2023, da torskene befandt sig i gydeområderne i denne periode. Ligeledes støttede Danmarks Sportsfiskerforbund også lukkeperioden i den østligste del af den vestlige Østersø nærmest Bornholm. Hvad angik begrænsningen, som blev gennemført i 2022, for det rekreative fiskeri efter torsk i den vestlige Østersø, hvor der må tages én torsk med i land pr. dag pr. rekreativ fisker, mente Danmark Sportsfiskerforbund, at forslaget var så restriktivt, at flere små- og turbåde ud for Langeland, Nordtyskland og i Øresund ville lukke ned. Yderligere mente Danmarks Sportsfiskerforbund, at det ville medføre en væsentlig mindre fangst i 2022, end ICES estimerede. Danmarks Sportsfiskerforbund opfordrede til at undersøge omfanget af lystfiskeriet med en bag limit på én torsk. Hvis det skulle vise sig, at fangsten ligger under den kvote, som lystfiskeriet blev tildelt, så kunne man ændre på den daglige bag limit – eventuelt i kombination med større mindstemål og et fangstvindue, der betød, at de største torsk skulle genudsættes. Danmarks Sportsfiskerforbund appellerede til, at kvoten burde være på et niveau, så turbådene fortsat kunne eksistere. Danmarks Sportsfiskerforbund estimerede, at begrænsningerne på torskefiskeriet havde medført, at mellem 25 og 50 pct. af turbådene har måtte lukke forretningen. Danmarks Sportsfiskerforbund anerkendte dog nødvendigheden af en meget restriktiv fangstbegrænsning og accepterede forslaget med en daglig fangstbegrænsning på én torsk. I den forbindelse understregede Danmarks Sportsfiskerforbund nødvendigheden af, at turbådene i 2023 fik mulighed for at søge kompensation for det tab, som det reelle stop for torskefiskeriet medførte.

For torsk i den østlige Østersø mente Danmarks Sportsfiskerforbund, at det ligesom i den vestlige del af Østersøen bør være muligt for lystfiskere at hjemtage en torsk pr. dag uden for lukkeperioden. Ligeledes håbede Danmarks Sportsfiskerforbund, at man på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i oktober ville overveje et større mindstemål for lystfiskeriet. Hvad angik Kommissionens forslag for havørred, antog Danmarks Sportsfiskerforbund, at det ikke gjaldt det rekreative fiskeri, men udelukkende alle former for erhvervsfiskeri. I forhold til laks anerkendte Danmarks Sportsfiskerforbund behovet for at begrænse fangsten af laks fra de sårbare bestande, så de fik mulighed for at reetablere sig. Dog mente Danmarks Sportsfiskerforbund, at forslaget om en fedtfinneklippet laks pr. dag pr. fisker var for restriktivt. Derfor foreslog Danmarks Sportsfiskerforbund i stedet en laks pr. dag pr. fisker med eller uden fedtfinne. Grundlæggende mente Danmarks Sportsfiskerforbund, at laksen i stedet burde forvaltes mere som ørreden og var imod den foreslåede regulering med et forbud mod at hjemtage fisk med fedtfinner. Danmarks Sportsfiskerforbund var indstillede på at arbejde videre med mere skånsomme fangst- og genudsætningsmetoder, som burde inddrages i forslaget fra EU. Danmarks Sportsfiskerforbund stillede sig undrende over for, at en faktor som skarvprædation ikke nævnes af ICES som en begrænsende faktor i Østersøens laksevandløb. Hvad angik formuleringen i Kommissionens forslag om, at den enkelte fisker, der fanger en fedtfinneklippet laks skulle hjemtage den og stoppe fiskeriet, fandt Danmarks Sportsfiskerforbund meget besynderlig. Organisationen mente, at dette var et uacceptabelt indgreb i fiskeriet. Danmarks Sportsfiskerforbund fandt, at det ville være meget svært at kontrollere og håndhæve denne regel, hvis der var mere end en lystfisker i båden. Grundlæggende fandt Danmarks Sportsfiskerforbund det

vigtigt, at det fortsat skulle være muligt at genudsætte laks. Supplerende mente Danmarks Sportsfiskerforbund, at var helt urimeligt, at fisk, der fanges i Østersøen, ikke måtte renses. Det kunne i princippet ødelægge fisken som spiseobjekt.

Dansk Lystfiskeri bakkede overordnet op om et forbud mod et målrettet fiskeri efter gydende torsk, men undrede sig over manglende kompensationsmuligheder for det stærkt begrænsede forretningsgrundlag, turbådene i Øresund var efterladt med under den nuværende bag limit på én torsk pr. dag i fangstperioden. Ifølge Dansk Lystfiskeri virkede lystfiskerbranchen til at være overset i den nuværende forvaltning. Hvad angik det konkrete forslag bakkede Dansk Lystfiskeri op om lukkeperioden i den vestlige Østersø for at undgå et målrettet fiskeri efter gydende torsk. Derudover så Dansk Lystfiskeri gerne en øget bag limit i underområde 23 for torsk, set i lyset af reglerne om én torsk pr. dag havde medført en lukning af 40 pct. af erhvervet. Konkret foreslog Dansk Lystfiskeri en bag limit på tre torsk pr. dag specifikt i underområde 23 og appellerede samtidig til kompensationsmuligheder i 2023. Dansk Lystfiskeri understregede, at underområde 23 havde en stor rekreativ og samfundsmæssig værdi for hovedstadens mange lystfiskere. Med henvisning til kvoten på 595 tons til erhvervsfiskeriets bifangster efter torsk i den østlige Østersø, mente Dansk Lystfiskeri, at det burde være muligt for lystfiskere at hjemtage én torsk pr. dag uden for lukkeperioden. Kommissionens forbud mod fiskeri efter havørred i hele Østersøen uden for fire sømil målt fra basislinjen og endvidere, at bifangst af havørred højst udgjorde tre procent af den samlede fangst af laks og havørred, antog Dansk Lystfiskeri, at det ikke gælder for det rekreative fiskeri. Hvis dette også gjaldt det rekreative fiskeri, burde det præciseres. Hvad angår laks i Østersøen, mente Dansk Lystfiskeri, at forslaget om én fedtfinneklippet laks pr. fisker pr. dag var for restriktivt. Dansk Lystfiskeri ønskede i stedet en bag limit på to laks pr. fisker pr. dag – med eller uden fedtfinne. Dansk Lystfiskeri ville arbejde videre med dette og understøtte yderligere skånsomme fangst- og genudsætningsmetoder. At dette element ikke var en del af forslaget fra EU, viste meget tydeligt, at Den Fælleseuropæiske Fiskeripolitik ikke var gearet til at forvalte lystfiskeriet. Dansk Lystfiskeri stillede sig på samme måde som Danmarks Sportsfiskerforbund undrende over for, at en faktor som skarvprædation ikke nævnes af ICES som en begrænsende faktor i Østersøens laksevandløb. Hvad angik reglen om, at den enkelte lystfisker, der fangede en fedtfinne-klippet laks skulle hjemtage den og ikke måtte fortsætte fiskeriet derefter, mente Dansk Lystfiskeri, at denne regel ville være meget svær at kontrollere og håndhæve. Særligt med henvisning til, at der ofte var mere end en lystfisker i båden. Derfor ønskede Dansk Lystfiskeri, at formuleringen om forbud mod genudsætning fjernes og i stedet arbejdede mod yderligere skånsomme genudsætningsmetoder.

Bornholms Trollingsklub bemærkede, at fiskeriet efter laks i farvandet omkring Bornholm stort set er gået i nul efter indførelsen af de nye regler. Det gjaldt både for erhvervs- og bierhvervsfiskeri, men også for det rekreative fiskeri. Bornholms Trollingsklub understregede, at det ikke var fordi, at der blev fanget færre vildtlaks, men fordi at de skulle udsættes igen og derfor risikerede skade, så ikke alle genudsatte overlevede. Derfor foreslog Bornholms Trollingsklub i Østersøen omkring Bornholm, at reglen burde være en laks pr. fisker pr. dag uanset om den er finneklippet eller ej, hvor fiskeriet fortsat stopper, når laksen var fanget den dag. Det ville ifølge Bornholms Trollingsklub gavne de vilde laksebestande, holde liv i trollingfiskeriet og beskytte miljøet, da der ikke skulle sejles så mange timer for at fange en laks.

Sønderjyllands Småbådsklub og Storebælt Småbådsklub mente overordnet, at begrænsningerne i laksefiskeriet virkede direkte mod den hensigt, som reglen var begrundet med, nemlig at beskytte laksene i Østersøen. Småbådsklubberne bemærkede, at det ikke var muligt at sortere, hvilken laks der bed på krogen. En del af disse genudsatte vildtlaks ville ikke overleve. Konkret betød det ifølge Småbådsklubberne, at der blev fisket flere laks, end der ellers ville være gjort, da der fiskes indtil, der var fanget en laks med fedtfinne. Småbådsklubberne understregede, at den nuværende regel belastede laksestammer unødvendigt. Småbådsklubberne foreslog derfor, at man kunne fortsætte med begrænsningen på en laks pr. lystfisker om dagen, men at der ikke skelnes mellem udsatte eller vilde laks. Konkret betød det, at

fanges der en laks tidligt på dagen, så stoppes fiskeriet den dag og genudsættelse af laks, som risikerer ikke at overleve, undgås.

Sammenslutningen af Indregistrerede Lystfiskefartøjer (SIL) og turbådsejerne var generelt enige om den alvorlige situation for lystfiskerbranchen. Kvoten på en torsk per mand per dag, har betydet en stor, markant omsætningsnedgang. Hvis denne kvote fortsættes i 2023, mente de, at der ikke ville være både tilbage næste år. SIL mente, at kvoten siden 2019 ikke har været i nærheden af at blive opfisket og yderligere var de fangster af torsk, der blev hjemtaget små og underernærede. Turbådsejerne var undrende over at blive sidestillet med fiskerhvervet, når det handlede om kvoter og begrænsninger, men ikke når der var tale om kompensation. Ifølge SIL ville en mulig løsning være, at man fortsatte med 1 torsk per mand per dag, hvis man talte om en månedskvote eller årskvote. Det betød konkret, at hvis en båd havde plads til 20 mand, så måtte der fanges 20 gange 365 torsk om året. Alternativt foreslog SIL, at en midlertidig tilbagevenden til restriktionerne med hjemtagelse af tre torsk per mand per dag kunne accepteres. Ligeledes mente SIL, at der skulle gives mulighed for at hjembringe to laks per mand per dag. Dagens fangede torsk kunne indrapporteres per sms, som det var tilfældet med garnfiskerne. SIL understregede behovet for ophugningsstøtte, da det ikke tydede på, at situationen ville blive bedre for erhvervet. Herudover mente SIL, at der burde kigges på andre faktorer som sæl, skarv og udledning af spildevand.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet lægger op til politisk enighed på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022. I BALTFISH⁶ sammenhæng arbejdes der sideløbende med at finde en fælles henstilling om det foreliggende forslag om fiskerimuligheder for 2023.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt hensigten om at sikre et bæredygtigt fiskeri. Regeringen ser særligt med bekymring på den fortsatte negative bestandssituation for torsk både i den vestlige og i den østlige Østersø, for sild i den vestlige Østersø og for laks i den centrale del af Østersøen.

Som generelt princip kan regeringen tilslutte sig, at kvoterne i Østersøen fastsættes på grundlag af forvaltningsplaner, den videnskabelige rådgivning og målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik.

Regeringen støtter således generelt Kommissionens forslag, idet man kan acceptere ændringer, der ligger inden for den biologiske rådgivning.

Regeringen finder det vigtigt, at der for bestande med bifangstkvoter er løsninger, der tillader fortsat fiskeri på andre bestande.

Regeringen støtter fastsættelse af restriktioner for det rekreative fiskeri så som "bag limit" og lukkeperioder på EU-niveau for bestande, som er i meget dårlig tilstand. Regeringen finder det dog vigtigt, at der i det rekreative fiskeri ikke skelnes mellem en fedtfinneklippet laks og en vildlaks.

Regeringen støtter generelt, at supplerende tiltag er målrettede og afbalancerede og tager højde for bestandssituationen.

⁶ BALTFISH er et regionalt samarbejdsforum om fiskeriforvaltningen i Østersøen, som dels finder sted i BALTFISH Forum, hvor Det Rådgivende Råd for Østersøen (BSAC), Det Internationale Havundersøgelseråd (ICES) og Kommissionen deltager ud over de berørte medlemsstater. Dels finder samarbejdet sted i BALTFISH High Level Group, hvor fiskeridirektørerne og repræsentanter fra Kommissionen deltager.

Regeringen finder det vigtigt, at der fastsættes en TAC for sperling i Nordsøen og Skagerrak fra 1. november 2022 under hensyntagen til den biologiske rådgivning.

Regeringen finder det vigtigt, at der fastsættes en EU-TAC for lodde, når et eventuelt tilbud fra Grønland foreligger.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 27. september 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2022/109 om fastsættelse for 2022 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande for så vidt angår makrel KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til ændring af Rådets forordning (EU) 2022/109 om fastsættelse for 2022 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande for så vidt angår makrel. Forslaget forventes at indeholde en omfordeling af de fiskerimuligheder efter makrel, der i tidligere år har været allokeret 100 pct. til Danmark i norsk farvand. Den foreslåede fordeling forventes ikke fuldt ud at fastholde de danske fiskerimuligheder for makrel. Forslaget forventes at kunne have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Sagen forventes eventuelt på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremsætte forslag til ændring af Rådets forordning (EU) 2022/109 om fastsættelse for 2022 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende i EU-farvande og for EU-fiskerfartøjer i visse andre farvande. Forslaget om fiskerimulighederne efter makrel kan eventuelt forventes indarbejdet i Kommissionens forslag til Rådets forordning om fastsættelse for 2023 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande i Østersøen og om ændring af forordning (EU) 2022/109, for så vidt angår visse fiskerimuligheder i andre farvande, KOM (2022) 415.

Forslaget vil blive fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 3, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal.

Sagen forventes eventuelt på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022.

Formål og indhold

EU har en makrelkvote i norske farvande. Kvoten er 100 pct. allokeret til Danmark. Hverken i 2021 eller 2022 er det lykkedes EU og Norge at blive enige om forvaltningen af makrel, herunder adgang til fiskeri

af makrel i hinandens farvand. Derfor har EU og dermed Danmark ikke adgang til at fiske makrel i norske farvande. For 2022 er kvoten i norske farvande derfor ikke uddelt. Det drejer sig om 12.460 tons. Forslaget har til formål at fastlægge fiskerimulighederne for 2022 for den tidligere makrelkvote i norske farvande i ICES område 2a og 4a. Fordelingen gælder alene for 2022, men forventes at skabe præcedens for fordelingen i de år, hvor der ikke foreligger en adgangs aftale om makrel mellem EU og Norge.

På baggrund af Kommissionens hovedkonklusioner og juridiske betragtninger fremlagt i en nylig analyse forventes Kommissionen at fremlægge et forslag, der kun i begrænset omfang tilgodeser danske fiskeriinteresser i den pågældende makrelkvote.

Bestanden af makrel i det Nordøstlige Atlanterhav vandrer over store afstande og forvaltes af de kontraherende stater i Kommissionen for Fiskeriet i det Nordøstlige Atlanterhav (NEAFC). Inden for EU fordeles EU's kvoteandel til medlemsstater i henhold til princippet om "relativ stabilitet". Der har været få justeringer af makrelfordelingen blandt EU's medlemsstater gennem årene. Ved Brexit blev den britiske kvoteandel separeret fra EU's andel. Storbritannien blev i den sammenhæng tildelt en større kvoteandel for visse bestande, herunder makrel i de vestlige farvande som led i Brexit-aftalen. Danmark har historisk fisket makrel i norske farvande. Dette er dokumenteret tilbage til før 1983, hvor kvotefordelingen ved relativ stabilitet mellem EU's medlemsstater blev fastlagt.

Da der i 2021 ikke var en aftale mellem EU og Norge om forvaltningen af makrel, herunder adgang til at fiske i norske farvande, blev der behov for at justere forordningen om fiskerimuligheder for 2021. Dette var nødvendigt for at fiskerimulighederne kunne anvendes. Kommissionen fremlagde forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 11.-12. oktober 2021 gennem et non-paper forslag om, at kvoten for 2021 kunne fiskes i EU- og britiske farvande af Nordsøen. Imidlertid stillede Irland spørgsmålstegn ved denne løsning. Fra dansk side blev det fremført, at kvoten i norske farvande er en del af dansk relativ stabilitet for makrel, hvorfor mængden skal allokere fuldt ud til Danmark, uanset om der er en adgangs aftale eller ej. Dette betyder set fra dansk side, at såfremt der ikke er en aftale, skal mængden kunne fiskes af Danmark uden for norske farvande. Løsningen for fiskeriet i 2021 blev, at Danmark kunne fiske mængden i EU-farvande og britiske farvande af Nordsøen.

Som en del af denne løsning blev der på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i oktober 2021 afgivet en fælles erklæring fra Rådet og Kommissionen, der opfordrer parterne til at fremlægge relevant information om makrelkvoten i norske farvande. På et efterfølgende rådsmøde (landbrug og fiskeri) i december 2021 bekræftede Kommissionen og Rådet, at der var behov for en vurdering af alle relevante elementer med henblik på, at Kommissionen skulle foreslå en metodik til tildeling og fordeling af de pågældende fiskerimuligheder. Irland, Sverige og Danmark har fremsendt sådan information.

Kommissionen fremlagde den 3. juni 2022 en analyse med hovedkonklusioner og juridiske betragtninger vedr. tildeling af fiskerimuligheder for makrel i det pågældende område. I notatet konkluderes blandt andet, at det lader til, at den pågældende kvote er et led i overførsel af kvote mellem EU og Norge, og at overførslen synes at stamme fra de vestlige farvande (den Engelske Kanal, omkring Irland og vest for Storbritannien). I notatet anerkender Kommissionen også Danmarks historiske fiskeri af makrel i norske farvande. Notatet har været drøftet på teknisk niveau, hvor alene medlemsstater med direkte interesse i sagen har deltaget aktivt i drøftelserne. Rådets Juridiske Tjeneste har ikke på skrift forholdt sig til Kommissionens notat.

Den 20. september 2022 fremlagde Kommissionen et dokument med forslag til fem forskellige løsningsmodeller. Løsningsmodellerne inkluderer i varierende grad en kvoteandel til Danmark. Kun én løsnings-

model vil, afhængigt af udformningen, eventuelt kunne give Danmark hele sin kvoteandel til makrelfiskeri i Nordsøen. Flere af løsningsmodellerne lægger op til yderligere forhandling om den præcise fordeling.

Kvotefordelingen for fiskeriet af den pågældende kvote i 2022 har afventet en løsning på problemstillingen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget kan have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser for det danske fiskerierhverv. Afregningsværdien for den pågældende makrelkvote i 2021 på 13.573 tons var ca. 137 mio. kr. Ved samme kilopris i 2022 vil værdien af kvoten på 12.460 tons være ca. 128 mio.kr. Kvoten udgør ca. 40 pct. af Danmarks samlede makrelkvote.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring i §5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) mente overordnet, at det var en ærgerlig situation. DPPO bemærkede, at man allerede før Brexit havde påpeget, at danske fiskere også efter Brexit skulle sikres samme fiskerirettigheder. Makrelkvoten har været dansk længe før vedtagelsen af den fælles fiskeripolitik i EU, og DPPO fandt det beklageligt, at der var skabt usikkerhed om kvoten, herunder at der var tanker om en fast ny kvote. DPPO understregede, at det er en historisk dansk makrelkvote, hvorfor det ikke skal betegnes som en nedgang i en kvote, men en permanent ændring, såfremt Danmark ikke beholder hele kvoten. DPPO fandt det bekymrende i et større perspektiv, hvis enkelte medlemsstater går ind og udfordrer relativ stabilitet. Brexit-reserven var netop sat i verden for at udbedre skaden efter Brexit, hvilket DPPO mente, at nogle medlemsstater havde misforstået. Hvis den interne makrelfordeling i EU lander et sted, hvor danske fiskere ikke beholder 100 pct. af den danske makrelkvote, så var det DPPO's forventning, at det kvotetab var direkte forbundet med Brexit, hvorfor det skulle kompenseres som en del af den danske udmøntning af Brexit-reserven. DPPO fandt det positivt, at regeringen går efter igen at have kvoten i norske farvande, når der på ny foreligger en adgangsftale med Norge.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) støttede DPPO's bemærkninger. DFPO bemærkede, at problemstillingen illustrerer, at der i udmøntningen af Brexit-reserven skal kompenseres for tabte fiskerirettigheder generelt i norske farvande.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre medlemsstaters holdning til forslaget kendes ikke. Det forventes, at medlemsstater, der ikke er direkte berørt, i vidt omfang vil bakke op om en løsning, som Kommissionen foreslår.

Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det meget vigtigt, at relativ stabilitet fastholdes ved den interne fordeling af fiskerimulighederne i EU, herunder for makrel. Det er også meget vigtigt, at danske fiskere får mulighed for at fiske kvoten i andre farvande, indtil der foreligger en aftale med Norge.

Det er regeringens opfattelse, at Danmark ikke skal betale for Irlands utilfredshed med Brexit-aftalen, særligt da Brexit-reserven allerede er allokeret til medlemsstaterne som kompensation for tabte fiskerimuligheder.

Regeringen finder det vigtigt, at Danmarks historiske fiskerirettigheder til makrelfiskeri i norsk farvand anerkendes.

Regeringen arbejder for, at danske fiskere igen får adgang til fiskeri efter makrel i norsk farvand.

Regeringen finder det essentielt, at kvoten til makrelfiskeri i norsk farvand i ICES område 2a og 4a (MAC/2A4A-N) genindføres med 100 pct. allokering til Danmark, så snart der opnås adgang for danske fiskere til fiskeri efter makrel i norsk farvand.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til et revideret forhandlingsoplæg den 23. september 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. september 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022.

Forslaget om fiskerimuligheder for 2022 blev desuden forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 10. december 2021 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 12.-13. december 2021, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. december 2021.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. Forberedelse af årsmøde i Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT) den 14.-21. november 2022 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

EU er medlem af Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT), som er ansvarlig for bevaring af tun og tunlignende arter i Atlanterhavet og Middelhavet. Blandt EU's medlemsstater fisker blandt andet en række sydeuropæiske middelhavslande i området. ICCAT afholder sit årlige møde, den 14.-21. november 2022. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri), den 17.-18. oktober 2022, med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den Internationale Kommission for bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT) afholder sit årlige møde den 14.-21. november 2022.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri), den 17.-18. oktober 2022 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

EU deltager i en række regionale fiskeriforvaltningsorganisationer, der danner ramme for et regionalt samarbejde om bevarelse og forvaltning af tunbestande. ICCAT er ansvarlig for bevaring af tun og tunlignende arter i Atlanterhavet og Middelhavet.

ICCAT blev etableret i 1969 og har i dag 52 kontraherende parter, herunder EU, Frankrig (Frankrig på vegne af deres oversøiske territorier) og Storbritannien. EU har været medlem af ICCAT siden november 1997.

Blandt EU's medlemsstater fisker blandt andet en række sydeuropæiske Middelhavslande i området. Danmark har ingen kvote til fiskeri af almindelig tun og udøver derfor ikke fiskeri efter tun eller andre arter omfattet af ICCAT's reguleringer. Der er fastsat en bifangstkvote (64,95 tons i 2022) for almindelig tun samlet for alle medlemsstater, der ikke har en kvote.

Rådet vedtog i en afgørelse af 14. maj 2019 et mandat til Kommissionen med fastlæggelse af EU's holdning på det årlige møde, herunder særlige møder, i ICCAT. Ifølge principperne i mandateret, skal EU inden for rammerne af ICCAT bl.a. handle i overensstemmelse med mål og principper i den fælles fiskeripolitik, herunder navnlig forsigtighedstilgangen og målene vedrørende bæredygtig udnyttelse. Kommissionen skal derudover sigte mod at skabe lige vilkår for EU's fiskeriflåde inden for ICCAT, baseret på de samme principper og standarder som dem, der gælder efter EU-lovgivningen. Endelig skal EU fremme koordinering og samarbejde med andre regionale fiskeriforvaltningsorganer med ansvar for tun.

EU skal efter retningslinjerne i relevant omfang stræbe efter at støtte vedtagelsen af blandt andet følgende tiltag inden for rammerne af ICCAT:

- Foranstaltninger til bevarelse og forvaltning af fiskeressourcerne baseret på den bedste foreliggende videnskabelige rådgivning, herunder samlede tilladte fangstmængder (TAC'er)⁷ og kvoter eller fiskeriindsatsregulering for havets levende biologiske ressourcer reguleret af ICCAT. Hvor det er nødvendigt, skal disse foranstaltninger omfatte særlige foranstaltninger for bestande, der lider under overfiskning.
- Foranstaltninger, der skal forebygge, afværge eller standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU).
- Foranstaltninger til at styrke fiskerividenskabelig dataindsamling og at fremme bedre samarbejde med industrien og videnskabskredse.
- Foranstaltninger til overvågning, kontrol og tilsyn i konventionsområdet.
- Foranstaltninger, der skal reducere den negative indvirkning af fiskeriaktiviteter og akvakultur på havets biodiversitet og det marine økosystem mest muligt, herunder foranstaltninger til at reducere havforurening og forbygge udtømmning af plast til havs og mindske indvirkning af plast i havene.
- Foranstaltninger til at forvalte anvendelsen af anordninger til tiltrækning af fisk (FAD).
- Foranstaltninger til at mindske virkningen af efterladte, tabte eller på anden måde kasserede fiskeredskaber.
- Foranstaltninger, der tager sigte på at forbyde fiskeri, der kun har til formål at høste hajfinner, og på at kræve, at alle hajer landes med finnerne på.

Endelig fremgår det af mandateret, at der forud for hvert møde i ICCAT, når der skal vedtages potentielt bindende afgørelser for EU, træffes nødvendige foranstaltninger for, at EU's holdning tager hensyn til

⁷ TAC = Total Allowable Catches = samlede tilladte fangstmængder.

de seneste videnskabelige og andre relevante oplysninger i overensstemmelse med forhandlingsmandatets principper og retningslinjer.

På grund af covid-19 blev årsmødet i 2020 aflyst og drøftelser om foranstaltninger i 2021 i stedet gennemført per korrespondance. Årsmødet den 15.-22. november 2021 blev afholdt virtuelt grundet covid-19 situationen..

Der foregår i regi af DTU AQUA et fortsat forskningsprojekt med mærkning af almindelig tun primært i Skagerrak/Kattegat for at opnå mere viden om tunens udbredelse. Projektet udføres i samarbejde med ICCAT.

ICCAT har i 2018 vedtaget en flerårig forvaltningsplan for almindelig tun i Det østlige Atlanterhav og Middelhavet, der indeholder bestemmelser om forvaltningen af denne bestand, til afløsning for den flerårige genopretningsplan for almindelig tun (forordning 2016/1627).

På det kommende årsmøde i ICCAT forventes det, at man bl.a. drøfter forvaltningen af forskellige ICCAT-arter, herunder fastsættelse af fiskerimuligheder for de(t) kommende år og øvrige beskyttelsesforanstaltninger. For almindelig tun forventes fiskerimuligheder besluttet på grundlag af en ny rådgivningsmodel baseret en evaluering af forvaltningsstrategier, hvor en forvaltningsprocedure skal vælges. Der vil eventuelt blive fastsat en indfasningsperiode. Hensigten er fremover at få en bedre og mere stabil rådgivning, hvor forvaltere får klare valg for forskellige optioner. Den østlige tunbestand vurderes fortsat at være i en god tilstand, men mindre udsving i forhold til TAC-niveauet i 2022 kan ikke udelukkes. Desuden vil der blive drøftelse af efterlevelsen af ICCAT's regler og potentielle forbedringer af visse kontrolregler og rapporteringsforpligtelser.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri), den 17.-18. oktober 2022, med henblik på udveksling af synspunkter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Nærhedsprincippet

Sagen er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Der foreligger ikke forslag til nye ICCAT-forvaltningsforanstaltninger, der vil kunne have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening Producentorganisation (DFPO) fulgte overordnet arbejdet i ICCAT og var positive over, at man fra dansk side forventede at deltage i årsmødet. DFPO understregede, at man fra dansk side burde markere sig på de rigtige punkter. Ud over det, kunne man ifølge DFPO også dyrke samarbejdet med nogle af de andre EU-lande, som man normalt ikke samarbejdede så meget med.

Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) understregede, at tunen i højere grad var begyndt at optræde i de farvande, som man fra dansk side fiskede i. DPPO mente, at der fra dansk side skulle laves en strategi for, hvordan man vægter lystfiskeri mod erhvervsfiskeri, hvis man i fremtiden gerne ville have, at danske erhvervsfiskere også fangede noget af kvoten.

Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri PO (FSK-PO) noterede sig, at hvis man fra dansk side ville have et erhvervsfiskeri efter tun på et tidspunkt, så var man nødt til at registrere fartøjerne. Det var noget, man fra dansk side var nødt til aktivt at gå ind i ellers ville situationen ikke ændre sig.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger endnu ikke informationer om andre landes holdninger.

Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt bestræbelserne på at sikre et bæredygtigt fiskeri efter tun og andre bestande inden for ICCAT's forvaltningsområde. Regeringen følger løbende det videnskabelige arbejde med at skabe mere information om tunens udbredelse i Skagerrak/Kattegat.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Markedssituationen for landbrugsvarer

KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Den russiske invasion af Ukraine påvirker markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder med stigende priser på både fødevarer, foder, handelsgødning og energi. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. - 18. oktober 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes normalt hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri). Det tjekkiske formandskab har tilkendegivet, at punktet bliver et fast punkt på dagsordenen til drøftelse på alle rådsmøder (landbrug og fiskeri) i andet halvår af 2022.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 17. - 18. oktober 2022 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisations (FAO's) fødevarerprisindeks

FN's Fødevarer- og Landbrugsorganisations (FAO) fødevarerprisindeks var i gennemsnit 138 point i august 2022, et fald på 2,7 point (-1,9 pct.) fra juli 2022, dog stadig 10,1 point (+7,9 pct.) over niveauet i den tilsvarende måned i 2021. Faldet i prisindekset i august 2022 skyldtes en moderat nedgang i prisen generelt, hvor det månedlige procentfald spændte fra -1,4 pct. for korn, -1,5 pct. for kød, -2,0 pct. for mejeriprodukter, -2,1 pct. for sukker og til -3,3 pct. for vegetabilsk olie.

Markedssituationen for korn og proteinafgrøder

Generelt meget varme og tørre forhold over sommeren, særligt i Storbritannien, Frankrig, Spanien, Portugal og Italien, som har oplevet det varmeste år siden 1991. Mere udbredt opleves stort underskud af regn på 50-100 pct. i store dele af Europa. Selvom der i løbet af august og september 2022 er faldet regn i flere områder, så er regnen kommet for sent. Således påvirker de ugunstige vejrforhold både sommer- og vinterafgrøder i Europa.

Det Internationale Kornråd (IGC) forventede den 22. september 2022, at den globale produktion af korn i produktionsåret 2021/22, som gik fra den 1. juli 2021 til den 30. juni 2022, vil ligge på 2.291 mio. tons, hvilket er en stigning med 3,0 pct. fra 2020/21 svarende til 65 mio. tons. IGC's prognose skønnede endvidere, at det indeværende produktionsår 2022/23 vil falde med 1,5 pct. i forhold til 2021/22, særligt drevet af fald i majsproduktionen på 4,2 pct. svarende til 51 mio. tons. IGC har siden august 2022 hævet den samlede prognose for global produktion af kornafgrøder i 2022/23 med 8 mio. tons svarende til 0,4 pct., mens prognosen for majs nedjusteres med 10,7 mio. tons svarende til 1,0 pct. Den samlede produktion vil fortsat være den anden største registrerede høst. Hertil kommer, at det forventede globale forbrug, særligt til foder, som følge af stigende priser for første gang siden 2015/16 vil falde med 0,6 pct., mens globale startlagre for 2022/23 ligger på +0,5 pct. og global handel på -3,4 pct., primært på grund af fald i handel med majs og byg.

Forventningerne til den globale produktion af hvede ligger for 2022/23 på +1,3 pct. i forhold til 2021/22 efter mere positive udsigter fra Kina, Rusland, Kasakhstan, Canada og Australien. For øvrige produkter skønnes produktion i 2022/23 at ligge på -4,2 pct. for majs og +1,9 pct. for byg i forhold til 2021/22. Faldet i den samlede globale kornhøst dækker over, at der for en række produkter, herunder hvede og byg, forventes pæne produktionsstigninger i Rusland, Canada, Kasakhstan, USA og Tyrkiet og for soja i Kina og Sydamerika generelt, som udligner fald andre steder, herunder særligt Ukraine, Australien og Nordafrika samt majs i EU og hvede i Argentina. På baggrund af den russiske invasion af Ukraine er forventningerne til høstudbyttet i Ukraine kraftigt nedjusteret for alle primære afgrøder.

Globale priser på de vigtigste kornafgrøder (hvede, majs og byg) har pr. 22. september 2022 udviklet sig med +6,4 pct. for hvede siden sidste måned, med +2,0 pct. for majs og med -1,2 pct. for byg. Med stigende priser for andre afgrøder stiger indekset samlet med 1,6 pct. Stigende priser drives bl.a. frem af nye usikkerheder om, hvorvidt korn fortsat vil kunne udskibes fra havne i Sortehavet.

Hvad angår Ukraine specifikt har Ruslands invasion haft alvorlige konsekvenser for markedsdynamikken, herunder adgang til dyrkningsområder i russisk besatte områder og risici forbundet med arbejdet med og transport af afgrøder. Alt dette gør, at der er store usikkerheder forbundet med estimater. Produktionen forventes i 2022/23 for alle de vigtigste afgrøder at ligge under sidste års niveau med -35,0 pct. for hvede, -30,7 pct. for majs og -34,7 pct. for byg. I august 2022 forventedes eksporten i 2022/23 ligeledes at falde med 31,2 pct. for hvede, 34,6 pct. for majs og 69,6 pct. for byg i forhold til sidste år. Der foreligger ikke opdaterede tal for forventet eksport fra Ukraine i september 2022.

Ukraines andel af global produktion i 2022/23 vurderes i prognose fra september 2022 at komme til at udgøre 2,7 pct. for hvede, 2,6 pct. for majs og 4,4 pct. for byg. Ukraine er desuden storeeksportør af foder til EU, hvorfor særligt sektorerne for fjerkræ og svin kan blive ramt af den manglende ukrainske eksport. Visse nordafrikanske og mellemøstlige lande får en stor andel af deres korn fra Ukraine, hvorfor krigen har konsekvenser for deres adgang til – og prisen på – fødevarer fra Ukraine, herudover er særligt Nordafrika et sårbart område, da deres høst af hvede og byg i 2022/23 forventes at falde kraftigt.

Kommissionen fremlagde en meddelelse KOM (2022)217 om alternative fragtruter ("solidaritetsbaner") i maj 2022. Tiltaget havde til hensigt at udbygge alternative fragtruter for korneksport ud af Ukraine, der omgik den russiske flådeblokade i Sortehavet. Det er med tiltaget lykkedes at øge eksporten af korn

fra Ukraine betragteligt. Således blev der i august 2022 eksporteret omkring 2,6 mio. tons korn fra Ukraine med solidaritetsbanerne. Til sammenligning blev der i marts 2022 eksporteret 0,2 mio. tons korn. Blandt udfordringerne ved de alternative fragtruter er manglende kapacitet til transport ad vej og til omlæsning af gods i logistikcentre, lange ventetider ved EU's ydre grænser på grund af told- og fødevarekontroller, forskellige sporbredder på jernbanerne i Ukraine og EU, der nødvendiggør omladning ved grænsen, samt problemer med forsikring af transport ind og ud af Ukraine.

På baggrund af FN-forhandlinger med deltagelse af Ukraine, Rusland og Tyrkiet kom parallelle aftaler i stand den 22. juli 2022 om udskibning af korn fra tre ukrainske havne via Sortehavet. FN's fælles koordinationscenter, som overvåger udskibningerne fra Ukraine, meddelte den 22. september 2022, at der indtil videre var afsejlet 191 skibe lastet med omkring 4,3 mio. tons korn og andre fødevarer fra Ukraine, og antallet forventes øget løbende. Ifølge Kommissionen har solidaritetsbanerne og Sortehavsaftalen bragt Ukraines eksportkapacitet tilbage tæt på det normale niveau. Med den nuværende kapacitet skønnes, at Ukraines eksport af korn i september 2022 vil komme over 4 mio. tons. Situationen for eksport af landbrugsprodukter i Ukraine er dog fortsat usikker. Der er fra russisk side udtrykt utilfredshed med arrangementet i forhold til sortehavsaftalen, som udløber den 1. november 2022, hvis der ikke forhandles en forlængelse på plads.

Markedet for oliefrø rammes også. Ukraine forventedes inden den russiske invasion at producere 17,5 mio. tons solsikkefrø i 2021/2022, svarende til 30,7 pct. af den globale produktion. Et tal som nu ligger på 16,4 mio. tons, svarende til 28,9 pct. af den globale produktion. En stor andel af denne produktion presses til olie, og EU modtager 89 pct. af sin importerede solsikkeolie og 36 pct. af sin importerede solsikkemel, der bruges til foder, fra Ukraine. I 2022/2023 forventes Ukraines produktion af solsikkefrø at falde til 10,5 mio. tons svarende til et fald på 36 pct. fra 2021/22. Den forventede produktion er dog opjusteret fra 9,2 mio. tons i august 2022-prognosen. I august 2022 forventedes eksporten af solsikkefrø fra Ukraine i 2022/23 at falde med 36,3 pct. i forhold til sidste år.

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

I sektoren for mælk og mejeriprodukter har der igennem den seneste tid været stigende priser, hvor mælkeprisen i juli 2022 lå på 50,3 cent/kg, hvilket historisk er en rekordhøj pris. Til sammenligning var den i august 2020 på 33,01 cent/kg. Medio september 2022 lå prisen på skummetmælkspulver på 377 euro/100 kg. Det er 45 pct. over prisen samme tid i 2021, og smørprisen lå på 716 euro/100 kg. Det er 77 pct. over prisen samme tid i 2021. Markedssituation skyldes faldende mælkeindvejning i EU. I første halvdel af kalenderåret 2022 faldt EU's mælkeindvejning med 0,7 pct. Også globalt stagnerer produktionen. Hertil kommer god efterspørgsel på verdensmarkedet. Mejeriernes produktionskapacitet kan blive påvirket negativt af adgang til gas.

Markedssituationen for svinekød

Prisniveauet i EU's svinekødssektor er steget. Prisen var således for uge 9 i 2022 på 149,3 euro/100 kg og har været stigende siden. Prisen lå i uge 36 på 212,7 euro/100 kg. Det er historisk en særdeles god pris. Den danske notering fulgte nogenlunde samme tendens. Fra oktober 2021 frem til udgangen af december 2021 lå noteringen fast på 8,40 kr./kg, men ved årsskiftet 2021/2022 faldt den til 7,90 kr./kg. Det var den laveste notering siden 2008. Efterfølgende er noteringen i løbet af 2022 steget og er i uge 39 på 12,40 kr./kg. De stigende priser skal dog ses i lyset af stigende inputpriser på handelsgødning og proteinfoder. Desuden vil mangel på gas og måske CO₂ (til bl.a. at bedøve dyr i forbindelse med slagtningsprocessen og til tøris, som bruges ved transport af særligt kødprodukter) kunne påvirke slagteriernes kapacitet negativt.

Også smågriseprisen har været lav. Den var i uge 42 i 2021 nede på 29,0 euro/stk., hvilket er en historisk lav pris. I uge 36 er prisen 53,90 euro/stk.

Årsagen til den dårlige markedssituation frem til foråret 2022 var især forringet eksport til Kina og lave priser på det kinesiske marked, der i kalenderåret 2021 aftog ca. 49 pct. af EU's eksport. Til sammenligning udgjorde det kinesiske marked i 1. halvår af 2022, 30,4 pct. af EU's eksport (et fald på 60,1 pct. i forhold til samme periode af 2021). Den hidtil gode afsætning medførte, at der skete en udvidelse af produktionen af europæisk svinekød for at imødekomme den kinesiske efterspørgsel af svinekød forårsaget af afrikansk svinepest. Udvidelsen af produktionen forværrede efterfølgende markedssituationen, da eksportandelen til Kina faldt. Dertil kommer behersket efterspørgsel på EU's indre marked. Samtidig skete der kun langsomt en tilsvarende tilpasning af den europæiske produktion af svinekød, som først for nyligt begyndt at tilpasse sig til den lavere efterspørgsel I de første seks måneder af 2022 er EU's produktion således faldet ca. 3 pct. i forhold til samme periode af 2021.

En betydelig udfordring er ligeledes, at svinesygdommen afrikansk svinepest i september 2020 bredte sig fra Polen til Tyskland. Det har medført, at en række vigtige eksportlande, herunder Kina, har lukket for import af svinekød fra Tyskland, der udgør 24 pct. af EU's samlede eksport af svinekød. Der har også i Italien i foråret af 2022 været tilfælde i de nordlige dele af landet, men der er også tilfælde hos vildsvin nær Rom.

Kommissionen indførte 25. marts 2022 støtte til privat oplagring af grisekød. Ordningen ophørte den 29. april 2022. Der ydedes støtte til oplagring i perioder, der kan være på 60, 90, 120 eller 150 dage. Privat oplagring har til formål at trække varer ud af markedet for at begrænse udbuddet af varer med henblik på at hindre eller begrænse et prisfald og medfører, at de virksomheder, der søger på ordningen, kan få støtte til dækning af de udgifter, de har i den periode, produkterne er oplagrede. Der kunne indgives ansøgninger frem til 29. april 2022. Der nåede at blive indgivet ansøgninger på en samlet mængde på 47.541 tons. Den samlede ansøgte mængde fordelt på medlemsstater er 26 pct. i Nederlandene, 21 pct. i Danmark, 16 pct. i Spanien, 16 pct. i Tyskland og 11 pct. i Polen. Der er mindre andele i 10 øvrige medlemsstater.

Markedssituationen for oksekød

I perioden januar-juni 2022 er EU's kvægbestand steget 0,4 pct. i forhold til samme periode af 2021. I hele 2021 og den forgangne del af 2022 har prisniveauet udviklet sig stigende og er i uge 36 2022 steget til en pris på 491,1 euro/100 kg, hvilket er 25,6 pct. højere end samme tid året før.

Prisniveauet er fortsat betydeligt over gennemsnittet for de seneste tre år. EU's eksport faldt 5,1 pct. i perioden januar-maj 2022 sammenlignet med samme periode af 2021. EU's import steg 26 pct. i samme periode af 2022 i forhold til 2021. Tallene er inklusiv Storbritannien.

Markedssituationen for fjerkrækød

Markedssituationen i fjerkræsektoren er i bedring. Primo juni 2021 lå prisen på 204,03 euro/100 kg. I uge 36 af 2022 er prisen steget til 266,51 euro/100 kg. Det er 35,2 pct. over prisen samme tid sidste år og betydeligt over gennemsnittet for 2016-21. De høje kornpriser påvirker dog producenternes indtjening negativt. EU er fortsat nettoeksportør af fjerkrækød målt både i mængde og værdi.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Stigende inputpriser på bl.a. energi og gødning falder sammen med dårlige vejrforhold med bl.a. frost og tørke, som presser sektoren og yderligere forværres af, at stigende inflation begrænser forbrugernes købekraft og dermed muligheden for at lægge de stigende inputpriser over på forbrugerne. Energipriser udgør normalt ca. 20 pct. af producenternes omkostninger, hvilket særligt er en udfordring for vinterafgrøder i drivhus, eksempelvis tomater. Det kan medføre, at nogle producenter må skære ned for produktionen eller omlægge produktion til mindre energikrævende afgrøder som eks. peberfrugter. Dette rammer særligt friske produkter, som kræver hurtigt nedkøling og transport efter høst.

I første halvår af 2022 sås stigninger i eksportværdien på mellem 5 pct. på frisk frugt og nødder og 21 pct. på forarbejdet frugt, mens friske grøntsager lå på 9 pct., ift. samme periode 2021. Importværdien udviklede sig i perioden med hhv. +7 pct. for frisk frugt og nødder, +15 pct. for forarbejdet frugt og +23 pct. for friske grøntsager.

Markedssituationen for sukker

Globale sukkerpriser ligger pr. 19. august 2022 på 547 euro pr. ton. Det er værd at bemærke, at prisniveauet trods mindre fald ikke har været højere siden 2017. Også i EU er priserne stigende over referencelværdien til højeste prisniveau siden 2017 med 453 euro pr. ton i juni 2022. Importen af sukker til EU ligger i august marginalt under niveau fra sidste år. På trods af lave eksporttal henover sommeren ligger den akkumulerede eksport af sukker fra EU på niveau med tidligere år.

Markedssituationen for vin

Forventninger til høst af vin og most i 2021/2022 opjusteres med ca. 7 pct. ift. efteråret 2021, og forventningen er nu et fald i produktion på 7 pct. ift. 2020/2021 fra 170 mio. hektoliter til 158 mio. hektoliter, en smule under det 5-årige gennemsnit på ca. 165 mio. hektoliter. Italien, Spanien og Frankrig udgør 80 pct. af EU's produktion med et overordnet fokus på kvalitetsvine. Eksporten nåede i 2020/2021 ny rekord på 28,8 mio. hektoliter til en værdi af 14 mia. euro, en stigning på hhv. 29 pct. og 28 pct. fra året før. Det har været forventet at det høje niveau ville fortsætte i 2021/2022, men ugunstige vejrforhold i store dele af de vinproducerende lande kan påvirke dette negativt. Importen var i 2020/2021 historisk lavt med 7 mio. hektoliter til en værdi af 1,7 mia. euro, 30 pct. og 25 pct. under niveau fra året før.

Markedssituationen for handelsgødning

Priserne på handelsgødning steg i de første 6 måneder af 2022 med ca. 38 pct. som følge af den russiske invasion af Ukraine og efter stigninger i 2021 på omkring 80 pct. Priserne er stabiliseret på det høje niveau i 3. kvartal 2022. Priserne på handelsgødning forventes i 2022 at stige med ca. 70 pct., inden de forventes at stabilisere sig i 2023. Den europæiske brancheorganisation "Fertilizer Europe" oplyste den 2. august 2022, at ti europæiske anlæg til fremstilling af gødning i juli 2022 enten har reduceret deres produktion eller helt lukket den grundet stigende energipriser. Ud over de umiddelbare konsekvenser for primærproducenter af korn, kan fald i produktionen af gødning potentielt have afledte konsekvenser for erhverv som f.eks. bryggerier og den animalske sektor. Her bruges CO₂, et restprodukt af gødningsproduktionen, til henholdsvis at karbonere øl og sodavand samt at bedøve dyr i forbindelse med slagtningsprocessen og til tøris, som bruges ved transport af særligt kødprodukter. Gas er den foretrukne energikilde til fremstilling af kvælstofgødning, og energiinputtet udgør 85-90 pct. af omkostningerne ved fremstilling af kvælstofgødning. Det skønnes, at produktionen af kvælstofgødning i EU, som følge af høje energipriser, er faldet med ca. 40 pct. Eventuelle konsekvenser for landbrugsproduktion i 2023 af de fortsat stigende priser er uafklarede. En omstilling af produktionsanlæggene til fremstilling af kvælstofgødning fra gas til en anden energikilde vil være meget omkostningstung, hvorfor udsigterne til lavere priser på kvælstofgødning i 2023 synes små. Forsyning af fosforgødning til landbruget er også presset, idet EU har nedlagt forbud imod import af fosforgødning fra de to primære eksportører, Rusland og Hviderusland. Hertil kompliceres import til EU fra andre tredjelande af krav til ekstra rensning af fosfatgødningen for uønskede indholdsstoffer, såsom cadmium.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport steg med 7,3 pct. fra 2020 til 2021, mens landbrugsimporten til EU steg med 7,0 pct. EU's handelsoverskud på landbrugsområdet var i 2021 på 67,9 mia. euro (ca. 506 mia. kr.), hvilket er en stigning på 8,0 pct. i forhold til 2020. Ifølge Kommissionen er EU's eksport af landbrugsprodukter til Mellemøsten og Nordafrika (samt Pakistan og Tyrkiet) i maj 2022 steget med 44 pct. sammenlignet

med niveauet i maj 2021. For kornprodukter er stigningen 75 pct. sammenlignet med maj 2021 og dækker over forøgelser i både værdi og kvantitet. Især hvedeeksporten til regionen er steget med 35 pct. samlet og udvalgte større stigninger i Marokko (625 pct.) og Tunesien (208 pct.). For Afrika syd for Sahara-ørkenen er EU's landbrugseksport steget med 15 pct. sammenlignet med perioden januar-maj 2021. Her er eksporten af f.eks. hvede dog faldet 33 pct., men eksport af øvrige landbrugsprodukter steget, som f.eks. solsikkeolie (972 pct.), hvidt sukker (65 pct.) og majs (56 pct.).

Indførelse af krisetiltag i lyset af den russiske invasion af Ukraine

Der er på EU-niveau truffet beslutning om, at medlemsstaterne kan fravige visse betingelser for den grønne støtte under den direkte støtte i 2022 med henblik på at dyrke braklagte arealer i EU. Muligheden anvendes ikke i Danmark. Kommissionen har også vedtaget en delegeret forordning, som giver mulighed for at udmønte en ekstraordinær krisestøtte som støtte til landbrugere, der i særlig er grad påvirket af markedsforstyrrelser forårsaget af øgede omkostninger og afbrudt handel på grund af Ruslands invasion af Ukraine. Der er krav om, at medlemsstatens krisestøtte er landbrugerne i hænde senest den 30. september 2022. Kommissionen stiller i alt 500 mio. euro til rådighed for den ekstraordinære krisestøtte. Danmark modtager ca. 77 mio. kr. heraf. Midlerne er udbetalt til danske landbrugere og modtagerne er underrettet.

Kommissionen har endvidere givet medlemsstaterne mulighed for i 2023 at fravige to nye krav i landbrugsreformen. Kravene er vedrørende sædskifte (GLM 7) og brak (GLM 8). Medlemsstaterne skulle senest den 26. august 2022 notificere Kommissionen, hvorvidt de gør brug af undtagelsesmulighederne. Mulighederne anvendes ikke i Danmark.

Kommissionen har endvidere den 23. marts 2022 fremlagt en meddelelse KOM (2022)133 om fødevarerforsyningsikkerhed i EU, hvor fokus i høj grad er på at sikre fødevarerforsyning og stabile fødevarerforsyningskæder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer forventer overordnet set yderligere stigninger i produktionsomkostninger for alle sektorer som følge af den aktuelle situation i Ukraine. Krigen har åbenlyse konsekvenser for eksporten til Rusland og Ukraine, men medfører også ændringer i fragtruter til øvrige eksportmarkeder og store udfordringer med at sikre forsyningsikkerheden.

For mejeri ses stadig høje mælke- og mejeripriser. De skal ses i sammenhæng af de markant højere produktionsomkostninger hos både landmanden og mejerierne, hvorfor landmanden og mejeriets margin ikke nødvendigvis afspejles i prisudviklingen. Noteringen i maj 2022 steg med 4 eurocent til en samlet pris på cirka 50 eurocent/kg. Siden er prisen steget yderligere og ligger i august og september 2022 på omkring 58 eurocent/kg. Priserne på råvarerne i Europa ligger relativt stabilt. Som regel vil højere

mælkepriser medføre stigninger i indvejningen, men dette har ikke været tilfældet i anden halvdel af 2021 og i første halvdel af 2022 netop på grund af meget høje energi- og foderpriser. Den samlede mælkeindvejning i Danmark for 2021 var 0,3 pct. lavere end 2020, og mælkeindvejeningen i de første 7 måneder af 2022 ligger på niveau med 2021 (0,2 pct. højere). Globalt falder mælkeindvejeningen stadig.

For grisekød er noteringen steget på det seneste og er aktuelt på 12,40 kr./kg. De høje priser på gødning, foder og energi betyder, at de danske griseproducenter har behov for en notering på 14-15 kr./kg. for at opnå break-even på slagtesvin. Smågrisenoteringen er også steget, hvilket skal ses i lyset af en bedre efterspørgsel fra Tyskland. Årsagen til den stigende notering for slagtesvin i august måned skal findes i en kombination af lave slagtninger af svin i Europa og en bedre eksport af grisekød ud af EU. På efterspørgselssiden har der de seneste måneder været en bedre interesse fra en række asiatiske markeder. Kina kom i juli og august 2022 tilbage i markedet med nogle store ordrer, og fra øvrige asiatiske markeder har man også set en bedre efterspørgsel den seneste tid. Den øgede kinesiske efterspørgsel de seneste måneder hænger formentlig sammen med, at man i Kina har behov for grisekød til statens strategiske lagre af grisekød. Myndighederne i Kina har besluttet, at man i september 2022 vil frigive grisekød fra statens strategiske lagre med det formål at dæmpe kinesiske prisstigninger for grisekød. I Polen og Tyskland fortsætter smittespredningen med afrikansk svinepest. Det seneste fund af afrikansk svinepest i Piemonte i Norditalien har øget presset på sektoren. Svinekød fra Tyskland udgør 24 pct. af EU's samlede eksport af svinekød. Juli tællingen i 2022 i Danmark viser et fald i den dansk bestand på 7,5 pct. sammenlignet med samme tælling sidste år. Når det gælder 2023, er der udsigt til fortsat fald i EU-produktionen af grisekød. Til gengæld er der i 2023 udsigt til en stigende konkurrence på verdensmarkedet for grisekød. Efter en længere periode med underskud i svineproduktionen har kinesiske svineproducenter siden juni 2022 tjent penge. Dette vil formentlig betyde, at den kinesiske produktion igen vil stige, når man kommer et stykke ind i 2023. Og dermed kan der forventes en fortsat behersket kinesisk efterspørgsel efter grisekød i 2023. Dette bør dog ikke berøre den gode stabile kinesiske efterspørgsel efter biprodukter. Amerikanske og canadiske svineproducenter har været begunstiget af meget høje svinepriser og god produktionsøkonomi i stort set hele 2022. Dette betyder, at der også er udsigt til en stigende nordamerikansk svineproduktion i 2023. Og dermed øgede mængder grisekød fra USA og Canada på verdensmarkedet i 2023. Men selv med et mere presset verdensmarked bør faldet i EU-produktionen af grisekød lægge en solid bund under den danske notering for slagtesvin i 2023 og sikre stigninger i noteringen i foråret/sommeren 2023.

For oksekød blev der i 2021 i Danmark slagtet 6.000 kreaturer flere end 2020. Samtidigt er den gennemsnitlige afregningspris steget 5-6 kr. pr. kg. slagtevægt. Prisniveauet har længe været stigende i den europæiske oksekødsektor, og efter flere år, hvor den danske afregningspris har ligget lavere end de øvrige EU-lande, har prisen i en periode ligget omkring samme niveau, som de andre EU-lande. Konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine begynder nu for alvor at påvirke hele sektoren, både i produktionen og afsætningen i Danmark. Særligt de dyre udskæringer er sværere at få afsat til den nuværende pris, samtidig er der en nedgang i efterspørgslen af oksekød, og dermed begynder der at ses et fald i prisniveauet. Den danske kvægbestand er faldende og er i perioden marts 2021 til marts 2022 faldet med 17,6 pct. Samtidig er EU importen af oksekød stigende, sammenlignet med de to tidligere år. Dette er med til at presse produktionsincitamentet i sektoren, foruden de stigende produktionsomkostninger, der også begrænser den reelle indtjening for landmanden.

For fjerkrækød dækker stigende priser langt fra den stigende tendens til højere produktionsomkostninger til foder, energi og lønninger, der udgør 80-90 pct. af de samlede produktionsomkostninger. Disse omkostningskomponenter forventes at stige 20-30 pct. over de kommende måneder mens metal og plastmateriale til pakninger af kyllingeprodukter ligeledes udsættes for prisstigninger på op til 40 pct.

Dertil kommer, at svækket eksport til tredjelande fra EU grundet restriktioner på grund af fugleinfluenza medfører større afsætning på det indre marked og dermed større mængder med deraf følgende fald i priserne. Dette lægger således pres på indtjeningen i eksportvirksomhederne, der har afsat større mængder på det indre marked til lavere priser. Desuden opleves større grad af protektionisme, hvor både covid19 og udbrud af fugleinfluenza bruges på en række destinationer til at lukke for eksport fra Danmark og EU generelt med det formål at øge den nationale selvforsyningsgrad.

På den positive side er der nu sikret bedre adgang til det vigtigste eksportmarked i Sydkorea i tilfælde af udbrud af fugleinfluenza, idet EU og Sydkorea har indgået en aftale om krav til dyresundhed ved import til Sydkorea. Nu afventer, at der indgås reviderede bilaterale aftaler om eksportcertifikater.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater har fortsat stor fokus på udfordringerne som følge af den russiske invasion af Ukraine.

Regeringens generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked. Regeringen lægger vægt på, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Regeringen støtter, at EU understøtter eksport af korn fra Ukraine.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 23. september 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 26. september 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 15. september 2022.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

5. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. maj 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 17.-18. oktober 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser, herunder for landbrugs- og fødevarerområdet. Krigen skaber usikkerhed om de globale forsyninger af centrale fødevarer og foder. Årsagen til dette er, at Ukraine er en stor producent af korn, og at markedet for handelsgødning er afhængig af gas, som er steget markant i pris, hvilket har påvirket produktionen. Det Internationale Kornråd (IGC) forventede, at Ukraines andel i 2022 ville udgøre 12 pct. af den globale eksport af hvede, 18 pct. af den globale eksport af majs og 12 pct. af den globale eksport af byg.

I forsommeren 2022 sås der særligt kraftige prisstigninger for hvede på grund af forsyningschokket, der stammer fra Ukraines og Ruslands andel af hvedemarkederne, og fra prisstigninger i inputomkostninger, især i naturgas og kvælstofgødning. Hertil kommer, at Rusland er storproducent og eksportør af fødevarer og foderstoffer til det globale marked, men har indført forbud mod eksport af hvede og andre kornprodukter.

Forventningerne til det globale kornmarked er dog generelt i bedring, hvilket bl.a. skal ses i lyset af, at Ukraine øgede sin eksportkapacitet betragteligt i løbet af august 2022 grundet EU's initiativ om alternative fragtruger ("solidaritetsbaner") samt FN-aftalerne med henholdsvis Ukraine og Rusland om udskibning af korn fra tre ukrainske havne ved Sortehavet. Kommissionen anslår, at Ukraines eksport af korn i september 2022 vil komme over 4 mio. tons, hvilket er tæt på førkrigniveau.

Rådet og Europa-Parlamentet vedtog den 30. maj 2022 en forordning om midlertidig ensidig handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Forslaget omfatter midlertidig suspension af toldtariffer, toldkvoter samt indgangsprisordningen for frugt og grøntsager. Endvidere indgår suspension af EU's anti-dumping-tiltag og beskyttelsesforanstaltninger over for Ukraine. Forordningen har en varighed på ét år. Formålet er at bidrage til at afhjælpe de økonomiske og handelsmæssige udfordringer for ukrainsk økonomi, der er opstået som følge af Ruslands invasion.

WTO-forhandlingerne

Uenigheder blandt WTO's medlemmer kombineret med den anspændte relation mellem USA og Kina og senest Ruslands invasion af Ukraine lægger fortsat pres på det multilaterale handelssystem. Under WTO-møderne fordømmer EU, USA og ligesindede lande løbende det russiske angreb på Ukraine, ligesom man undgår forhandlinger, der involverer Rusland. Den samme gruppe lande har på grund af angrebet frataget Rusland den MFN-status (mestbegunstigelsesstatus), som WTO's medlemmer ellers nyder i samhandelen.

Den mere grundlæggende krise i WTO handler blandt andet om manglende fremdrift i forhandlingssporet samt behov for opdatering af WTO's regelsæt. Dertil kommer spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO. Fra et reformperspektiv er det mest akutte problem krisen i tvistbilæggesystemet, hvor appelorganet ophørte med at fungere den 10. december 2019 som følge af USA's blokering for udnævnelse af nye medlemmer. EU har længe rakt ud til den nuværende amerikanske administration med henblik på at finde en model for reform af appelorganet og i øvrigt revitalisere reformprocessen i WTO. Fra amerikansk side har man nu taget initiativ til at igangsætte en bred dialog mellem medlemslandene om reform af tvistbilæggesystemet.

Efter to udsættelser som følge af COVID-19 blev WTO's 12. ministerkonference (MC12) afviklet den 12.-17. juni 2022 i Genève. Overordnet set overraskede MC12 positivt og blev trods et vanskeligt udgangspunkt en af de mest succesfulde WTO-ministerkonferencer længe. De 164-medlemmer blev enige om en række resultater, der i sig selv er værdifulde, og som desuden også illustrerer WTO's evne til fortsat at levere nye multilaterale handelsregler og adressere brændende globale udfordringer som COVID-19 og fødevareforsyning. Betydningen heraf skal ses i lyset af den negative udvikling, som har præget organisationen i de senere år, og behovet for at genskabe tillid blandt medlemmerne forud for de vanskelige forhandlinger om WTO-reformer, som man nu har aftalt at sætte i gang.

Resultater fra ministerkonferencen omfatter en delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier, en beslutning om FN's Fødevareprogram (WFP) og en erklæring om fødevareforsyningsikkerhed. Efter mere end 20 års forhandlinger blev der indgået en delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier, som i første omgang bl.a. omfatter subsidier relateret til illegalt fiskeri (IUU) og overfiskede bestande. Forhandlingerne om begrænsning af subsidier, der bidrager til overkapacitet og overfiskeri, vil dog fortsætte, og delaftalen vil som udgangspunkt falde bort efter fire år, hvis det ikke lykkes at få en bredere aftale på plads. Dermed fastholdes presset på medlemmerne til at indgå en aftale, der leverer på det fulde mandat i verdensmål 14.6 om bæredygtighed i havene. Beslutningen om at undtage WFP's køb af fødevarer fra eksportrestriktioner er et bindende og vigtigt resultat, ikke mindst i den nuværende fødevarekrise. Herudover er det positivt, at den samlede WTO-kreds gennem erklæringen sender et klart budskab om vigtigheden af åbne fødevareforsyningskæder.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og New Zealand har den 30. juni 2022 annonceret politisk enighed om en bilateral handelsaftale. Forhandlingerne blev indledt i 2018 og blev officielt afsluttet ved et møde mellem kommissionsformanden og New Zealands premierminister i Bruxelles. Ud over en høj grad af gensidig handelsliberalisering sætter aftalen den hidtil mest ambitiøse standard for handelspolitikens bidrag til bæredygtig udvikling. Endvidere indgår et kapitel om bæredygtige fødevarer systemer for første gang i EU's handelsaftaler. Det omfatter bl.a. øget samarbejde om dyrevelfærdsstandarder, initiativer om udfasning af antibiotika i den animalske produktion og samarbejde om reduktion af fødevarer tab og madspild. Efter indgåelse af den politiske principaftale skal teksten underlægges juridisk gennemgang og oversættelse, før den forelægges Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på godkendelse.

EU og Storbritannien indgik den 24. december 2020 en Handels- og Samarbejdsaftale. Selvom aftalen formelt trådte i kraft den 1. maj 2021, er der fortsat udfordringer i forhold til at afbøde negative konsekvenser af Brexit med blandt andet overgangsordninger. Det gælder særligt i forhold til Nordirlandsprotokollen, som fortsat er den største Brexit-relaterede udfordring. Man valgte fra britisk side den 28. april 2022 at udskyde fødevarerimportkontrollen for fjerde gang til udgangen af 2023. Det gælder grænsekontrol med forsendelser af fødevarer af animalsk oprindelse eller animalske biprodukter.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) indgik den 28. juni 2019 en politisk aftale om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I øjeblikket pågår den juridiske gennemgang og oversættelse til alle EU's sprog, hvorefter aftalen kan forelægges for Rådet og Europa-Parlamentet til godkendelse. Det ventes tidligst at finde sted primo 2023. Endvidere arbejder Kommissionen på en supplerende politisk erklæring med Mercosur om klima- og miljøforpligtelser.

EU og Mexico blev primo 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en modernisering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere liberalisering af handelen med varer og tjenesteydelser, reduktion af ikke-toldmæssige handelshindringer m.m. samt investeringsbeskyttelse som kendt fra handelsaftalen med Canada (CETA). Aftalen indehol-

der et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse samt arbejdstagerrettigheder og er den første EU-handelsaftale med specifikke bestemmelser om bekæmpelse af korruption og hvidvaskning. Aftalen forventes tidligst at blive behandlet i Rådet i efteråret 2022.

EU og Chile indledte i november 2017 forhandlinger om modernisering af handelsdelen af den eksisterende associeringsaftale mellem parterne. Aftalen vil forbedre markedsadgang for handel og investeringer og vil herudover indeholde et bæredygtighedskapitel. Forhandlingerne er langt fremme og det forventes, at man kan erklære principiel enighed om en modernisering af aftalen i løbet af 2022.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, og der er nu afviklet 12 forhandlingsrunder. Parterne har udvekslet toldtilbud, og selvom der på det seneste har været fremgang forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender. Kommissionen sigter på snarligt at nå til slutspillet i forhandlingerne.

EU indledte i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil indebære fordele for landbrugssektoren i EU. Der er afholdt 11 forhandlingsrunder. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande for, at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie. Efter valget i Thailand i 2019 undersøges mulighederne for genoptagelse af frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, men sat i bero efter militærkuppet i 2014.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet i maj 2021. Første forhandlingsrunde blev gennemført i New Dehli 27. juni - 1. juli 2022. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning. Forhandlinger om en frihandelsaftale, investeringsbeskyttelsesaftale samt om en aftale om geografiske betegnelser (GI'er) vil være parallelle.

Færdigforhandlede frihandelsaftaler

Frihandelsaftalen mellem EU og Vietnam trådte i kraft den 1. august 2020. Frihandelsaftalen fjerner blandt andet tolden på stort set alle varer, herunder landbrugsvarer. Samtidig åbnes det vietnamesiske marked for europæiske serviceudbydere på en række områder. Aftalen skal generelt sikre ens spilleregler for europæiske og vietnamesiske virksomheder. Endelig indeholder aftalen bestemmelser, der skal sikre forsvarlige sociale og miljømæssige standarder.

EU og Singapore afsluttede i december 2017 de politiske forhandlinger om en frihandels- og investeringsaftale. Frihandelsaftalen trådte i kraft den 21. november 2019, mens investeringsbeskyttelsesaftalen først kan træde i kraft efter ratifikation af samtlige medlemsstater, hvilket erfaringsmæssigt kan tage flere år. Det samme gælder for en tilsvarende investeringsaftale med Vietnam.

Frihandelsaftalen mellem EU og Japan trådte i kraft den 1. februar 2019. Aftalen sikrer attraktiv markedsadgang for bl.a. svinekød og mejeriprodukter. Ud over toldafviklingen har der fra EU's side været fokus på ophævelse af tekniske handelshindringer, og der er eksempelvis opnået gode resultater vedrørende godkendelsesprocedurer for fødevaretilsætningsstoffer.

Frihandelsaftalen mellem EU og Canada (CETA) trådte i foreløbig anvendelse den 21. september 2017. Endelig ikrafttræden af aftalen kræver national ratifikation i hver enkelt EU-medlemsstat. Folketinget tilsluttede sig dansk ratifikation den 1. juni 2017.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel 207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevarerklunge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med Storbritannien i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt, det vil sige, at de administrative procedurer og krav ved samhandlen strømlines, og at implementering af aftalen sikres; at den aktive EU-handelspolitik fortsættes med det formål at skabe nye markedsmuligheder ved at forhandle nye ambitiøse handelsaftaler som supplement til den indgåede aftale med Storbritannien; at vækstmarkeder som blandt andet Kina og Indien rummer et stort potentiale og derfor bør prioriteres i forhold til nye handelsaftaler; at sikre en fuld og transparent implementering af allerede indgåede handelsaftaler, og at aftalerne ikke misbruges; at aftalerne for så vidt angår markedsadgang til EU indeholder klare krav i forhold til centrale områder, som påfører produktionen i EU særlige omkostninger, såsom blandt andet fødevarerikkerhed og dyrevelfærd; at WTO fortsat prioriteres og om muligt moderniseres til i endnu højere grad at kunne opretholde gensidige regler for samhandel, idet EU aktivt bør søge løsninger multilateralt for at sikre et fremtidsdueligt WTO.

Generelt bør enhver frihandelsaftale indgået af EU med tredjelande være omfattet af en "single pocket"-tilgang i WTO-regi, der sikrer, at EU's handelsindrømmelser i form af nye eller større importtarifkvoter indgår med fuld og akkumuleret effekt i fremtidige WTO-forhandlinger om yderligere liberalisering af den globale handel.

Landbrug & Fødevarer støtter generelt lempelse af handelsforanstaltninger over for import fra Ukraine med den 12 måneders fjernelse af handelsbarrierer. Det er dog vigtigt løbende nøje at overvåge udviklingen i importen for at sikre en balanceret import, der ikke medfører en pludselig væsentlig stigning i importen, hvilket kan skade og forstyrre EU's indre marked og prissætning.

Der arbejdes fortsat fra EU's side på – som en del af EU's Green Deal - at indføre en grøn grænseudligningstold på import af råvarer og materialer ind i EU (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM). Denne skal tage højde for forskellene i CO2-regulering henholdsvis i EU og i tredjelande og sikre mod CO2-lækage i takt med, at EU's gratis kvoter på CO2 udfases. Landbrug & Fødevarer er principielt ikke imod løsninger, der kan imødegå lækageproblematikken, som er en naturlig konsekvens af, at Green Deal fører til en fordyrelse af produktionen i landbrugs- og fødevarerklungen i EU. Det aktuelle forslag vil dog forøge lækageproblematikken til skade for produktionen i landbrugs- og fødevarerklungen i EU

og herunder Danmark, idet importen af centrale råvarer og materialer til grund for produktionen i landbrugs- og fødevarerkløngen i EU som kunstgødning, stål, jern og aluminium er omfattet af forslaget. Forslaget bør som minimum tilpasses således, at kunstgødning ikke omfattes af forslaget. Udgifter til kunstgødning udgør i forvejen en betydelig del af den samlede omkostningsstruktur for landmanden. En yderligere fordyrelse af kunstgødning, som vil være konsekvensen af CBAM, vil ramme erhvervets konkurrenceevne i EU og globalt og skubbe til udflytning af landbrugsproduktion til lande uden for EU. Råvarer og materialer, som allerede er pålagt en anti-dumping-told ved import i EU – hvilket i høj grad gælder for bl.a. kunstgødning samt stål og jern bør under alle omstændigheder ikke også kunne omfattes af en grænseudligningstold. Helt generelt bør en CBAM alene indføres efter gensidig, bilateral forhandling med de handelspartnere, som EU allerede har eller planlægger at indgå frihandelsaftaler med. Kun på den måde sikres det, at indførelse af en CBAM reelt kan implementeres hos modparten og ikke resulterer i handelskonflikter.

Landbrug & Fødevarer har forståelse for briternes fortsatte udsættelse af nye regler for så vidt angår eksportcertifikater og fødevarerkontrol. Seneste udsættelse til udgangen af 2023 sikrer britiske importører og myndigheder mere tid til at afklare praktiske udeståender og forberede fremtidige processer for at undgå flaskehalse i samhandlen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og senest den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplnitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, fx i form af veterinære certifikater, til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet svinekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med Mercosur, som EU har indgået en politisk aftale med. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har primært EU's okse- og fjerkrækød betalt en høj pris for aftalen, idet Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotedelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU²⁷. Dette vurderes af Landbrug & Fødevarer ikke holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Det er centralt, at en implementering af aftalen med Mercosur sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i

Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af den nyoprettede chief trade enforcement officer i Europa-Kommissionen.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den igangsatte dialog med USA fastholdes og leder frem til fælles forståelse på handelspolitiske problemstillinger. Det igangsatte arbejde under EU-US Trade & Technology Council bør fungere som et skridt på vejen. Den fortsatte dialog må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræssektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO eller som er særligt økonomisk konkurrenceudsatte på grund af forskellige lovbestemte produktionsmetoder.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale bevægelser mod forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeriekspport.

I forhold til de igangværende Australien-frihandelsforhandlinger har særligt mejerisektoren udelukkende offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer tilsvarende indrømmelser fra australsk side.

I den netop indgåede politiske principaftale mellem EU og New Zealand, der også dækker landbrugs- og fødevarerektoren, reduceres tolden på et stort antal produktlinjer, mens eksisterende handelsbarrierer og administrative handelsprocedurer fjernes og forenkles. For den danske fødevarereklynge vil visse sektorer som mejeri og oksekød næppe opleve konkrete gevinster ved aftalen, der derimod giver øget adgang for newzealandske producenter, mens andre af vores sektorer vil kunne udnytte de forenklede handelsregler eller berøres marginalt. Aftalen illustrerer dermed, at handelsforhandlinger altid er forbundet med varierende fordele og ulemper. Omvendt er det vigtigt, at EU i en tid med international uro kan skabe rammer for den økonomiske samkvem med ligesindede handelspartnere. Landbrug & Fødevarer håber samtidig, at aftalen kan være trædesten til, at der indgås flere handelsaftaler med positivt aftryk for europæiske fødevareroperatører.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføres som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Fra regeringens side vil man tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende og ambitiøse handelsaftaler generelt er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Dan-

mark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser.

Fra dansk side bakker man derfor op om en åben, fair og bæredygtig handelspolitik baseret på respekt for bæredygtig udvikling, miljø, klima og arbejdstagerrettigheder.

Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum. Regeringen arbejder endvidere for stabile og bæredygtige globale fødevareforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. maj 2022 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. maj 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. maj 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg.